

KOSTRA landbruk

Ei vurdering av rapporteringa for 2020

Rapport nr. 26/2021
30.6.2021

Rapport:	KOSTRA landbruk – ei vurdering av rapporteringa for 2020
Avdeling:	Avdeling ressurs og areal, seksjon arealforvaltning
Dato:	30.6.2021
Ansvarleg:	Aud-Ingrid Krefting
Bidragstytar:	Jostein Tostrup
Rapport-nr.:	26/2021
Forsidebilde:	Nagy Szabi, Unsplash

Innhald

Innhald	2
Samandrag	3
1 Innleiing	4
2 Omdisponering av jordbruksareal	5
2.1 Jordvernmålet blei ikkje nådd i 2020	5
2.2 Omdisponert areal på regionalt og kommunalt nivå	7
2.3 Formål areala blir omdisponerte til.....	9
3 Nydyrkinga går ned	11
4 Jordlova – tal på saker og utfall	13
4.1 Omdisponeringssaker	13
4.2 Delingssaker	15
4.3 Driveplikt	17
5 Konesjonslova – talet på saker og utfall	18
5.1 «Vanlege» søknader om konsesjon	18
5.2 «Slektskapskonsesjon»	20
5.3 Nedsett konsesjonsgrense – nullgrense.....	21
5.4 Nedsett konsesjonsgrense – slektskapsunntaket sett ut av kraft.....	22
6 Kvalitet på talmaterialet	23
6.1 Foreløpige og endelege tal.....	23
6.2 Endringar i rapporteringa.....	24
6.3 Om rapporteringa for 2020.....	25
6.4 Moglege forbetringar	25
6.5 Konkrete tiltak.....	26

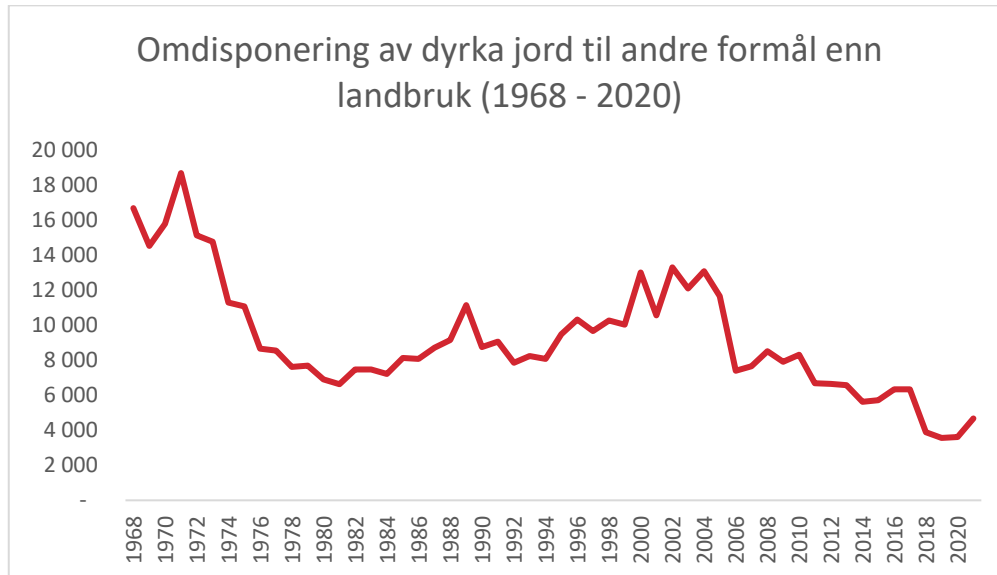
Vedlegg1: Tabellar og figurar

Vedlegg 2: KOSTRA-skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer

Samandrag

Jordvernmålet blei ikkje nådd i 2021

For første gong sidan 2016 blei ikkje jordvernmålet om maksimalt 4 000 dekar dyrka jord omdisponert til andre formål enn landbruk nådd (figur 1). Over halvparten (51 %) av omdisponeringa gjekk til samferdsel i 2020. Det var kommunane i Oslo og Viken og Innlandet som omdisponerte mest dyrka jord.

Figur 1: Omdisponering av dyrka jord frå 1968 til 2020. Kjelde: Noregs offentlege statistikk (1968-2005) og KOSTRA (2005 -)

Nydyrkinga går ned

Etter fire år med auke i godkjent areal for nydyrking, går talet for nydyrking ned. 21 641 dekar blei godkjent i 2020, noko som er nær 6 500 dekar mindre enn året før.

Kommunane behandlar færre saker etter jordlova – nesten uforandra for konsesjonslova

I 2020 var både talet på omdisponeringssaker og delingssaker etter jordlova på det lågaste nivået sidan 2005. Over år er tendensen at kommunane behandlar færre og færre slike saker. For saksbehandling etter konsesjonslova er talet på saker ganske stabilt samanlikna med tala for åra før.

Forslag til forbetringar

Landbruksdirektoratet foreslår fleire tiltak for å betre kvaliteten i KOSTRA-rapporteringa:

- Vurdere endringar i korleis kvalitetssikringa av KOSTRA-tala blir gjennomført.
- Skissere kva for moglegheiter det finst for å gjere analyser av omfanget av areal som kan nyttast til nydyrking, men som likevel ikkje er kartlagt som dyrkbar jord.
- Gjennomgang av korleis ein skal forholde seg til område kartlagt etter NiN-metodikk på spørsmål om nydyrking av område med verdiar for biologisk mangfald.
- Gjennomføre eit evalueringsprosjekt av KOSTRA landbruk for å kartlegge kvaliteten på rapporteringa og foreslå tiltak for å forbetre rapporteringa.

1 Innleiing

Kommunane fattar vedtak om omdisponering av landbruksareal etter plan- og bygningslova. Dei behandlar også saker etter jordlova og konsesjonslova. Dette er til dømes saker om deling av landbrukseigedomar og omdisponering av jordbruksareal etter jordlova og søknader om konsesjon etter konsesjonslova.

Kommunane rapporterer årleg på forvaltninga av landbruksareal gjennom KOSTRA. Denne rapporten samanfattar dei viktigaste tala frå 2020:

KOSTRA

KOSTRA (KOMmune–STat–RApportering) er eit nasjonalt informasjonssystem som gir opplysningar om kommunal og fylkeskommunal verksemd. Kommunane har sidan 2005 rapportert på eige landbruksskjema gjennom KOSTRA (sjå vedlegg). Det blir rapportert på omdisponert dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningslova og jordlova, og dessutan på anna saksarbeid etter jordlova og konsesjonslova.

- Kapittel 2: Oversyn over dyrka og dyrkbart areal som er vedtatt varig omdisponert til andre formål enn landbruk.
- Kapittel 3: Oversyn over godkjent areal for nydyrking.
- Kapittel 4: Oversyn over tal på saker og utfall av saker behandla etter jordlova.
- Kapittel 5: Oversyn over tal på saker og utfall av saker behandla etter konsesjonslova.
- Kapittel 6: Landbruksdirektoratet si vurdering knytt til kvaliteten på dei innrapporterte tala, samt forslag til forbetringar.

Definisjonar

Dyrka jord omfattar fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite, dvs. jordbruksareal.

Dyrkbar jord er areal som ved oppdyrking kan settast i slik stand at det vil halde krava til fulldyrka jord, og som held krava til klima og jordkvalitet for plantedyrking. Dyrkbar jord kan vere skogareal, anna jorddekt fastmark, myr og torvmark.

Kjelde: NIBIO

2 Omdisponering av jordbruksareal

Kommunane er planmyndigheit etter plan- og bygningslova, og behandlar søknader om dispensasjon frå forbodet mot omdisponering etter jordlova. I dette kapittelet viser vi utviklinga i kommunane si omdisponering av dyrka og dyrkbar jord både på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Vi viser også kva for formål areala blir omdisponert til.

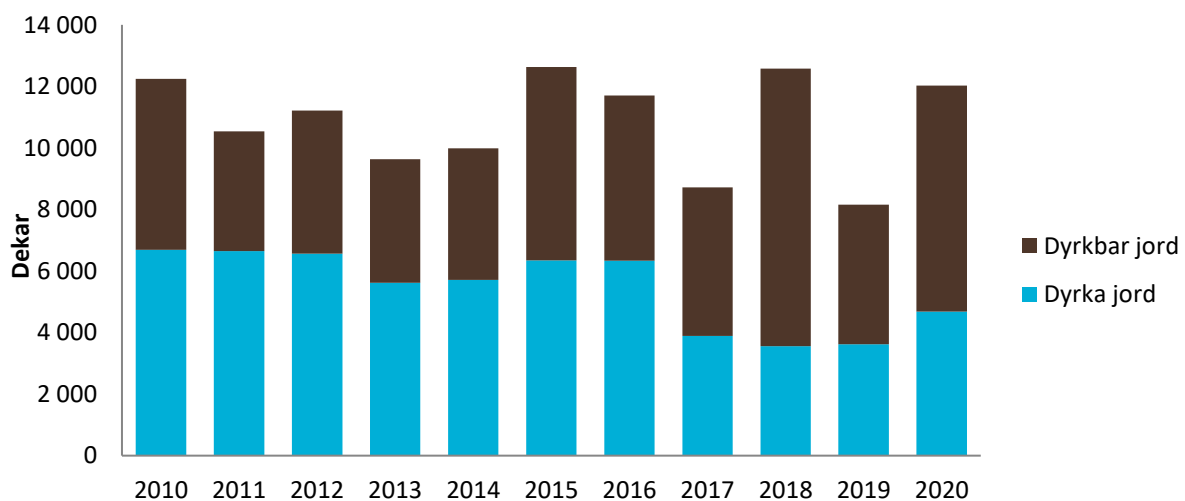
Tala som kommunane rapporterer inn viser til vedtak om omdisponering etter jordlova og vedtatte reguleringsplanar etter plan- og bygningslova. Kommunane rapporterer ikkje om areal som blir lagt inn som byggeområde i kommuneplanen sin arealdel. Det kan derfor gå noko, og tidvis lang, tid frå kommunar vedtar nye byggeområde i LNFR-område i kommuneplanen sin arealdel, til areala blir regulert gjennom reguleringsplanar og dermed gjort synleg i denne statistikken for omdisponering.

2.1 Jordvernmålet blei ikkje nådd i 2020

Jordvernmålet om maksimal årleg omdisponering av 4 000 dekar dyrka jord per

år innan 2020 er eit nasjonalt mål, men det er kommunane som sit med førstelinjansvaret for omdisponeringa. Dei nasjonale tala som vi presenterer her viser summen av omdisponering som hovudsakleg skjer gjennom kommunane si forvaltning.

Statistikken for 2020 viser at vi for første gong sidan 2016 ikkje har nådd jordvernmålet. Kommunane rapporterte å ha omdisponert 4 676 dekar dyrka jord og 7 355 dekar dyrkbar jord (figur 2, samt vedlegg 1, tabell 1). Talet på omdisponering av dyrka jord er omtrent 1 000 dekar høgare enn for 2018. Med unntak av 2018, må vi tilbake til 2005 for å finne eit høgare tal for omdisponering av dyrkbar jord.

Figur 2: Omdisponert areal fordelt på dyrka og dyrkbar jord, sum jordlova og plan- og bygningslova 2010 – 2020 (dekar).

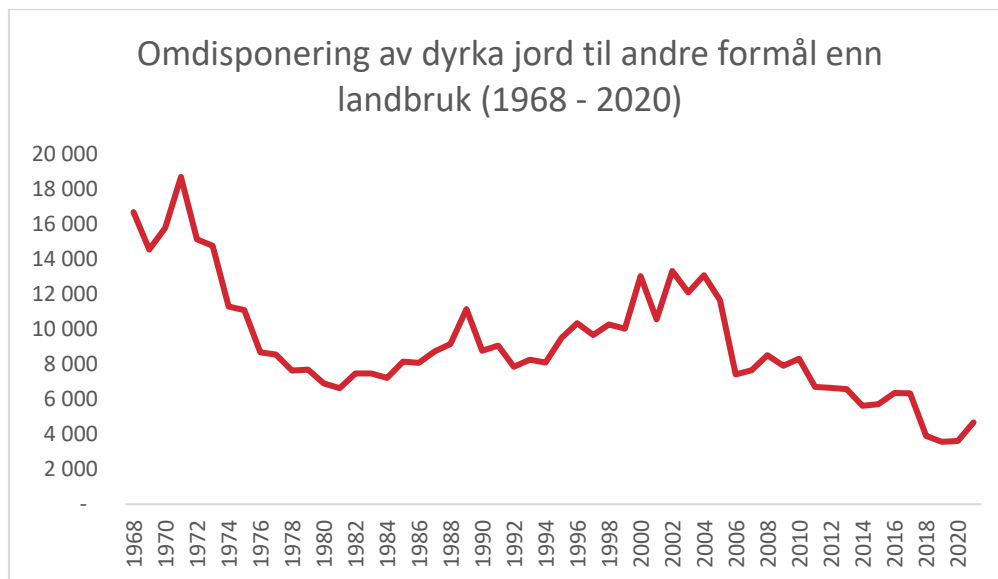
Jordvernmålet

Noreg har avgrensa areal for matproduksjon. Det har lenge vore eit politisk mål å verne om god dyrka og dyrkbar jord, og å avgrense den årlege omdisponeringa av dyrka jord til under 6 000 dekar.

Ved behandlinga av forslag til nasjonal jordvernstrategi 8. desember 2015 gjorde Stortinget vedtak om at jordvernmålet skulle styrkast. Stortinget fastsette målet for maksimal årleg omdisponering til 4 000 dekar dyrka jord, og sa samstundes at dette målet gradvis skal søkast nådd innan 2020. Dette målet blei oppretthalde i oppdatert nasjonal jordvernstrategi vedtatt av Stortinget i 2018.

I 2021 blei jordvernstrategien oppdatert med nytt mål og nye tiltak. Jordvernmålet blei skjerpa, maksimalt 3 000 dekar dyrka jord skal omdisponerast til andre formål enn landbruk. Målet skal bli nådd innan 2025. Når dei offisielle KOSTRA-tala for 2021 kjem til neste år, er det dette talet vi må måle omdisponeringa mot.

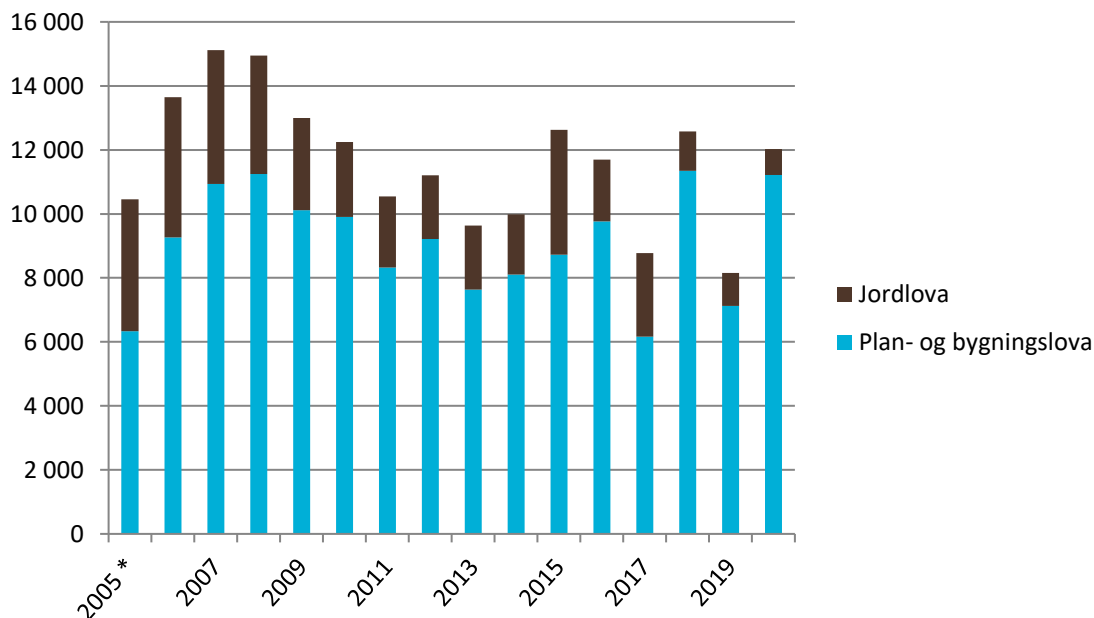
Sjølv om talet på omdisponering av dyrka jord er noko høgare enn åra før, så er det likevel lågt når ein ser på den historiske omdisponeringa tilbake til 1968 (figur 3).

Figur 3: Omdisponering av dyrka jord frå 1968 til 2020. Kjelde: Noregs offentlege statistikk (1968-2005) og KOSTRA (2005 -)

I 2019 rapporterte kommunane for første gong om jordbruksareal som tidlegare har vore omdisponert til andre formål enn landbruk, men som no er tilbakeført til LNFR. Kommunane rapporterte om tilbakeføring av 356 dekar dyrka jord i 2020, noko som er på linje med året før, då 367 dekar blei rapportert inn som tilbakeført LNFR (vedlegg 1, tabell 2).

Talet på omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordlova er det lågaste sidan KOSTRA-rapporteringa starta i 2005 (figur 4). 812 dekar blei vedtatt omdisponert etter jordlova i 2020 (vedlegg 1, tabell 1).

Figur 4: Omdisponert dyrka og dyrkbar jord fordelt på plan- og bygningslova og jordlova, 2005 – 2020 (dekar). * Tala for 2005 er usikre då det var mange kommunar som ikkje rapporterte det året.

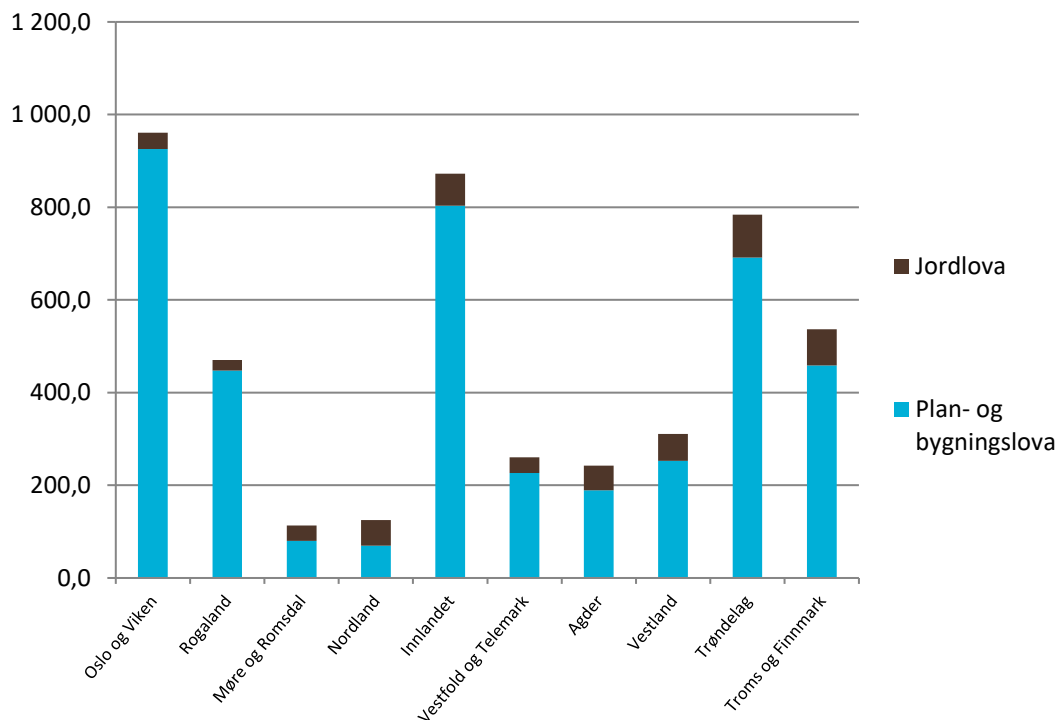

2.2 Omdisponert areal på regionalt og kommunalt nivå

Historisk sett har det vore stor variasjon i kor mykje kommunane i dei ulike fylka omdisponerer. Tradisjonelt har det vore mest omdisponering i pressregionar rundt dei store byane i Trøndelag, Rogaland og Oslo/Akershus. Under presenterer vi statistikk for omdisponering fordelt på regionalt nivå i fylka, og lokalt i kommunane.

2.2.1 Kommunane i Oslo og Viken og Innlandet omdisponerte mest

Det var kommunane i Oslo og Viken som omdisponerte mest dyrka jord i 2020 (figur 5). Dette er første gong tala blir samanstillt etter ny inndeling av fylka. Det er derfor ikkje overraskande at det nye storfylket Viken kjem høgt opp. Innlandet, tidligare Hedmark og Oppland, kjem nest øverst på lista. Troms og Finnmark, som tidligare år har lege langt nede på statistikken, har som samanslått fylke komme heilt opp på fjerdeplass på omdisponeringstoppen for 2020.

Figur 5: Fordeling på tal omdisponert areal dyrka jord etter lovgrunnlag og fylke, 2020 (dekar). Merk at sakene blir avgjort i kommunane, ikkje på fylkesnivå.

Det var kommunane i Trøndelag som omdisponerte mest dyrka jord etter jordlova, med 92 dekar totalt. Den største delen omdisponering etter jordlova var det likevel kommunane i Nordland som hadde, med 44 prosent (figur 5). Kommunane i Nordland omdisponerte altså nesten like mykje areal i einskildsaker etter jordlova som etter heilheitleg planlegging i tråd med plan- og bygningslova.

2.2.2 Kommunevis statistikk

Det var Ringerike og Stange kommunar som omdisponerte mest dyrka jord i 2020 (tabell 1). Dei 20 kommunane som omdisponerte mest dyrka jord, stod for 60 prosent av den totale omdisponeringa i Noreg. For dei fem øvste kommunane på lista, står samferdsel for 80 prosent av formåla det blei omdisponert til. Mykje av dette er store statlege prosjekt.

Tabell 1: Dei 20 kommunane som omdisponerte mest dyrka jord i 2020.

	Kommune	Dekar
1	Ringerike	486
2	Stange	457
3	Balsfjord	275
4	Verdal	270
5	Sandnes	257
6	Hole	137
7	Trondheim	135
8	Nord-Odal	105
9	Sandefjord	100
10	Tønsberg	98
11	Melhus	83
12	Gjøvik	82
13	Alta	80
14	Lyngdal	70
15	Harstad - Hársttåk	62
16	Malvik	61
17	Bergen	57
18	Lindesnes	56
19	Sola	51
20	Oppdal	51
	Sum 20 kommunar	2 972
	Sum alle kommunar i Noreg	4 676

2.3 Formål areala blir omdisponerte til

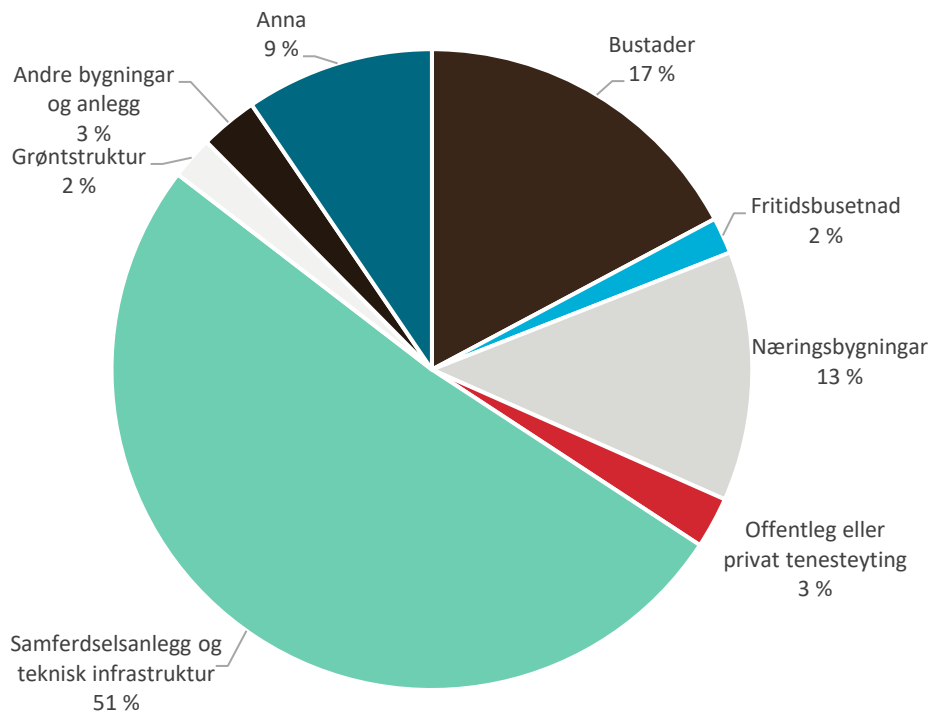
Omdisponering til samferdsel stod for over 50 prosent av omdisponeringa i 2020 (figur 6, samt vedlegg 1, tabell 3). Aldri før har så mykje av omdisponeringa gått til dette arealformålet. Som vi ser av figur 7 har andelen omdisponering til samferdselsformål auka jamt og trutt sida KOSTRA-registreringa starta i 2005.

Tala for 2020 viser at så mykje som 33 prosent av bustadbygginga på dyrka jord blei godkjent gjennom løyve til omdisponering etter jordlova, altså utan reguleringsplan. Dette er på linje med året før. For at ein skal kunne gjere ei heilskapleg vurdering og avgjerd om bustadbygging i kommunen, bør dette skje i samband med kommune- og reguleringsplanprosessar. Ikkje gjennom behandling av enkeltsaker etter jordlova. Det er også grunn til å tru at jordlovsbehandlinga heng saman med praksis for bruk av dispensasjon etter plan- og bygningslova. Her har kommunane eit potensiale til å avgrense omdisponeringa gjennom å legge vekt på heilskapleg planlegging, og halde seg til desse planane når dei er vedtatt.

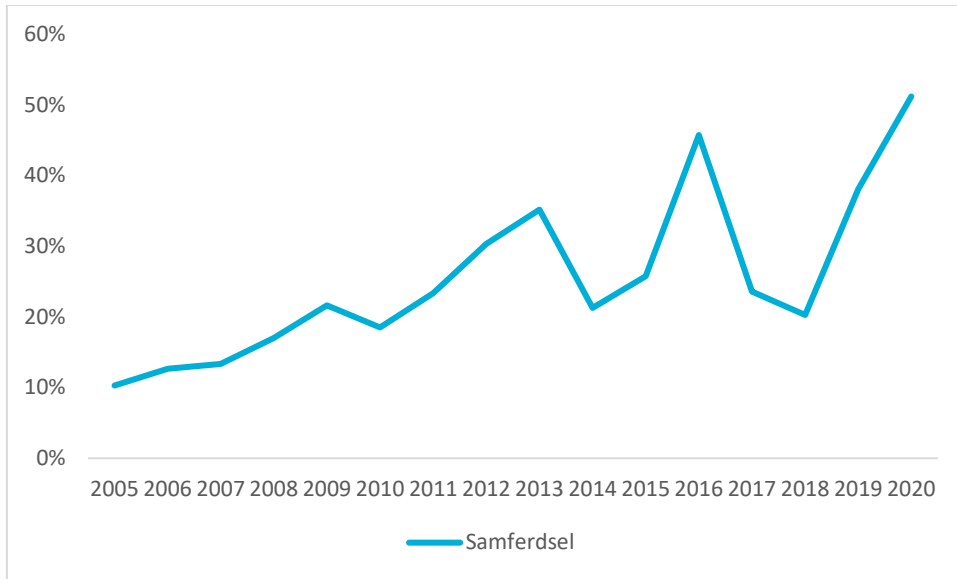
Omdisponering av areal

Eit areal blir regna som omdisponert når det gjennom vedtatt reguleringsplan etter plan- og bygningslova eller ved saksbehandling etter jordlova skifter arealformål frå LNFR (landbruk, natur og friluftsliv, samt reindrift) til eit formål som ikkje tar sikte på landbruk. Tala i dette kapittelet viser kor mykje areal som i 2020 blei vedtatt omdisponert til andre arealformål, ikkje kor mykje som faktisk blei bygd ned.

Når kommunane rapporterer i KOSTRA, skal tal på dekar omdisponert areal, både for reguleringsplanar og enkeltsaker etter jordlova, fordelast på ei heil rekke ulike formål. Omsynet til jordvernet skal avvegast mot andre omsyn i arealplanlegginga, og også etter jordlova kan omsynet til å verne om arealressursane måtte vike for andre viktige samfunnsomsyn. Tala frå KOSTRA viser kva for andre samfunnsformål jordbruksareala blir tatt i bruk til i omdisponeringssaker.

Figur 6: Omdisponert areal dyrka jord fordelt på formål i 2020.

Figur 7: Andelen omdisponert dyrka jord som gjekk til samferdsel i perioden 2005 – 2020.

3 Nydyrkinga går ned

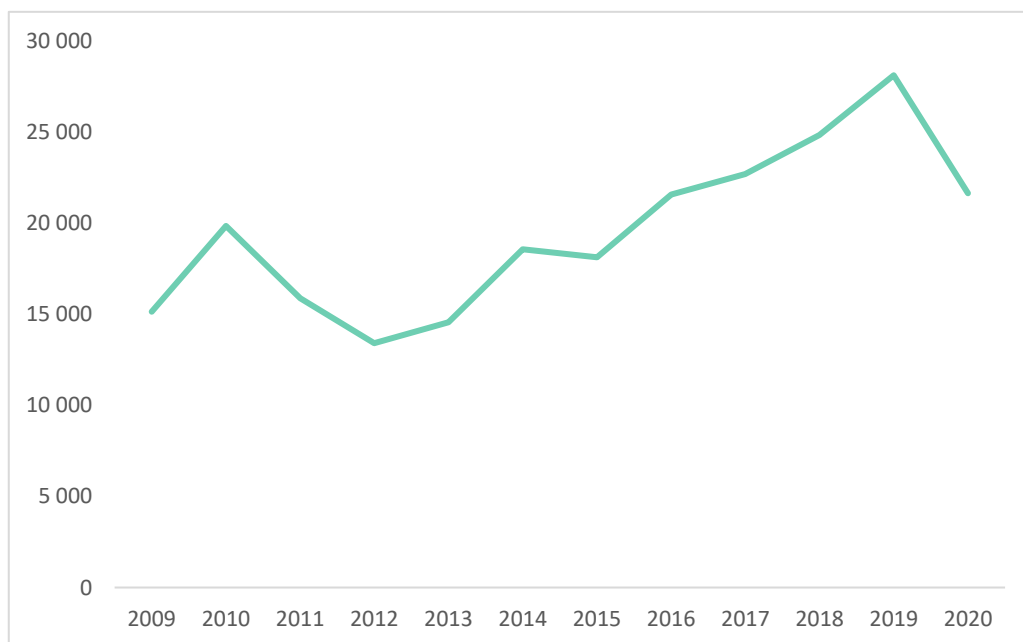
Etter fire år med auke i areal godkjent for nydyrking ser vi no ein nedgang. 21 641 dekar blei godkjent i 2020, noko som er nesten 6 500 dekar lågare enn året før (figur 8, samt vedlegg 1, tabell 4). Dette er likevel et høgt nivå samanlikna med åra før 2016. Det var også å forvente at talet skulle gå ned for 2020, ettersom forbodet mot nydyrking av myr trådde i kraft 2. juni i fjor. Statistikk på dispensasjonar til nydyrking av myr vil vi for vi første gong få gjennom KOSTRA-rapporteringa for 2021.

Gjennomsnittsåreale som blei tillate oppdyrka i kvar sak i 2020 var 20 dekar, noko som er det lågaste gjennomsnittstalet sidan KOSTRA-rapporteringa starta i 2005. I 2020 blei det behandla 1 114 søknader om nydyrking. Dei aller fleste søknadene om nydyrking blei godkjent. Avslagsprosenten i 2020 var på 2,3.

Regler for nydyrking

For å nydyrke eit areal må eigaren søke kommunen om godkjenning av plan for nydyrking etter forskrift om nydyrking (jf. jordlova § 11). Kommunane rapporterer om utfallet av behandla søknader i KOSTRA. KOSTRA-tala seier ikkje i kva grad, eller når, desse areala faktisk vil bli dyrka opp. Dersom nydyrkingstiltaket ikkje er påbyrja innan tre år etter at løyvet blei gitt, fell løyvet bort.

I 2020 blei forskrift om nydyrking revidert slik at nydyrking av myr no er forbode. Tala for 2020 skil ikkje på kva type areal som er dyrka opp. Frå og med rapporteringsåret 2021 skal kommunane rapportere på dette.

Figur 8: Tal på tillate nydyrka areal, 2008 - 2020 (dekar).

Dei høgaste tala for godkjent areal for nydyrking i 2020 finn vi hos kommunane i Trøndelag (6 645 dekar) og Innlandet (5 069 dekar). Kommunane i desse to fylka stod for 54 prosent av alt tillate nydyrka areal i 2020 (tabell 2).

Tabell 2: Godkjend areal for nydyrking i 2020 fordelt på fylka.

Fylke	Dekar
Trøndelag	6 645
Innlandet	5 069
Rogaland	1 915
Vestland	1 704
Oslo og Viken	1 553
Nordland	1 541
Troms og Finnmark	1 202
Agder	923
Vestfold og Telemark	579
Møre og Romsdal	510

Ved behandling av søknad om godkjenning av plan for nydyrking skal kommunen legge særleg vekt på verknaden nydyrkinga kan få for natur- og kulturlandskapsverdiane. Kvart år blir det stilt vilkår av omsyn til natur og miljø i om lag halvparten av nydyrkingssakene. I 2020 blei det stilt slike vilkår i 68 prosent av sakene der godkjenning blei gitt (vedlegg 1, tabell 4).

Foto: Teddy Charti, Unsplash

4 Jordlova – tal på saker og utfall

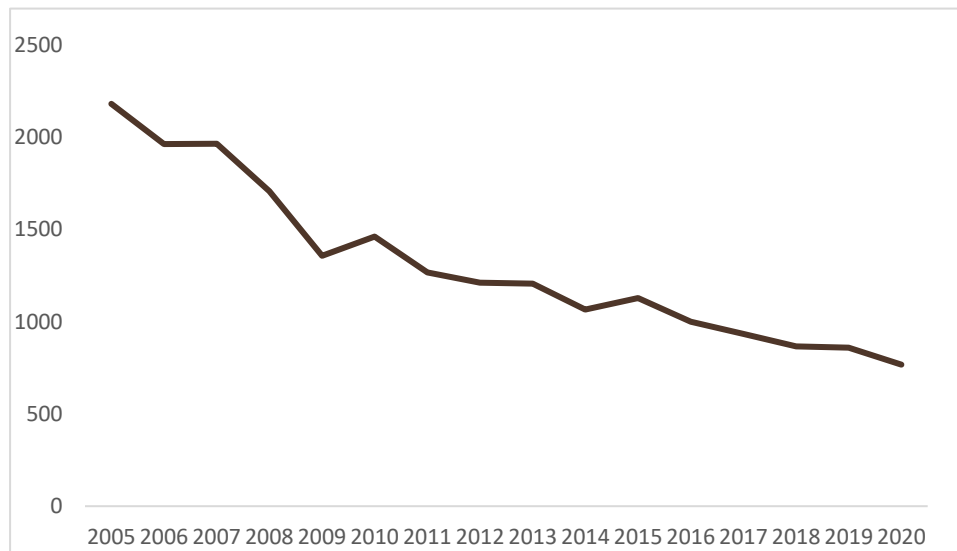
4.1 Omdisponeringssaker

Heilt sida KOSTRA-rapporteringa starta i 2005 har talet på innvilga søknader om omdisponering etter jordlova §§ 9 eller 12 gått jamt nedover. I 2020 blei 767 søknader om omdisponering innvilga. Dette er det lågaste nivået i perioden (figur 9). Den gjennomsnittlege avslagsprosenten for kommunane var på 11,5. Dette er på linje med tidlegare år. Sjå tabell 6 i vedlegg 1 for meir informasjon om talet på søknader og avslagsprosent i perioden 2000 – 2020.

Omdisponering etter jordlova

Jordlova set eit forbod mot å nytte dyrka jord til formål som ikkje tar sikte på jordbruksproduksjon. Jordlova seier også at dyrkbar jord ikkje må disponerast slik at ho i framtida ikkje blir eigna til jordbruksproduksjon. Vil eigaren nytte dyrka eller dyrkbar jord til anna enn jordbruksproduksjon, må hen søke om samtykke til omdisponering etter jordlova § 9.

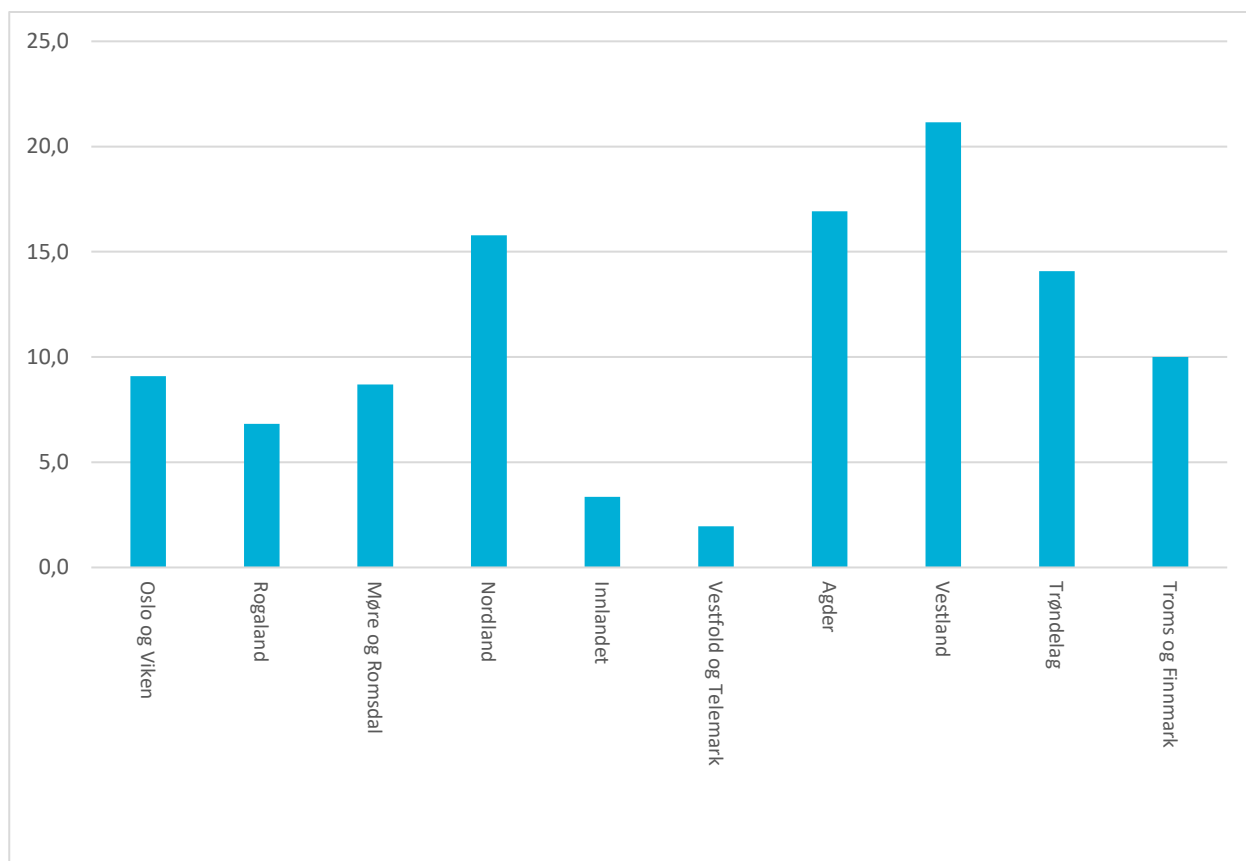
I KOSTRA blir også søknader om frådeling etter jordlova § 12 tatt med under talet for omdisponeringssaker etter jordlova § 9, dersom delinga fører med seg at dyrka eller dyrkbar jord blir omdisponert.

Figur 9: Tal på søknader om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordlova §§ 9 og 12 innvilga (2005-2020).

4.1.1 Avslagsprosenten varierer mellom fylka

Det er stor variasjon i talet på søknader om omdisponering etter jordlova i dei forskjellige fylka (sjå vedlegg 1, figur 1). Dette er naturleg, da det er ulikt kor mykje jordbruksareal og kor stor aktivitet det er i dei ulike fylka. Meir interessant er det da å merke seg at det er stor skilnad i avslagsprosent mellom fylka. Skilnaden kan tyde på at det er ulik praksis, eller ulike naturgitte føresetnader, i kommunane i forskjellige delar av landet. Figur 10 viser at den høgaste avslagsprosenten i 2020 var blant kommunane i Vestland med om lag 21 prosent, og Agder med 17 prosent, medan den lågaste avslagsprosenten var i kommunane i Vestfold og Telemark med om lag 2 prosent. I 2020 var den gjennomsnittlege avslagsprosenten for landet som nemnt ovafor på 11,5.

Figur 10: Avslagsprosent for søknader om omdisponering etter jordlova §§ 9 eller 12 i 2020.

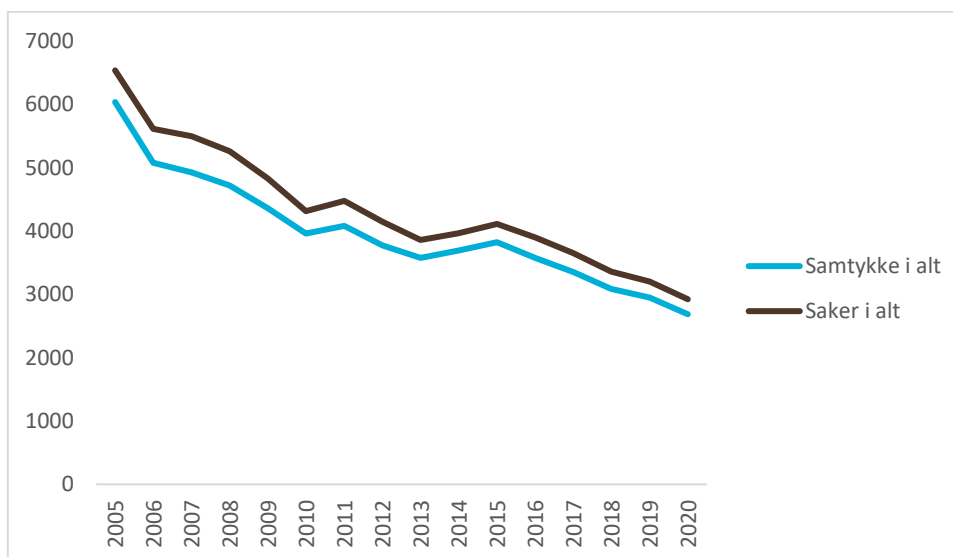
4.2 Delingssaker

I 2020 ga kommunane samtykke til deling av landbrukseigedom i 2 686 saker. Dette er under halvparten så mange saker som da KOSTRA-rapporteringa starta i 2005 (vedlegg 1 tabell 7). Som vi ser av figur 11 har dei nasjonale tala på kommunane sine samtykke til deling gradvis gått nedover heile perioden. Talet for 2020 er det lågaste sidan rapporteringa starta. Kommunane behandla 2 923 søknader om deling av eigedom i 2020, og den gjennomsnittlege avslagsprosenten var på 8,1. Dette er på linje med tidlegare år. Tabell 7 i vedlegg 1 gir blant anna oversyn over tal på saker, avslagsprosent og om løyve blei gitt av omsyn til busetting i området. Det har ikkje vore større endringar i tendensane i desse tala gjennom perioden.

Deling av landbrukseigedom – jordlova § 12

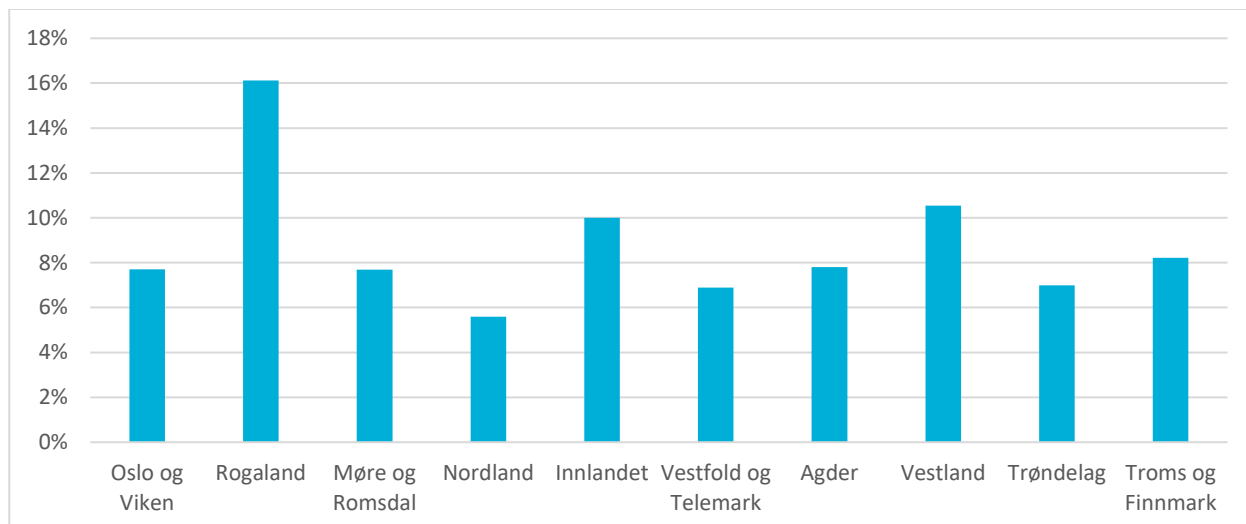
Om eigaren av ein landbrukseigedom vil dele frå eit areal, t.d. ei tomt til bustad, må hen søke om samtykke til deling etter jordlova § 12. Kommunen skal ved sin behandling av søknaden mellom anna legge vekt på om delinga legg til rette for ein tenleg og variert bruksstruktur i landbruket.

Jordlova § 12 blei endra med verknad frå 1.7.2013, mellom anna slik at omsynet til busetting kan gi grunnlag for at søknaden kan bli innvilga sjølv om andre moment talar mot det. Denne endringa blei tatt inn som eit nytt punkt i KOSTRA-skjemaet frå og med rapporteringsåret 2013.

Figur 11: Tal på søknader om deling etter jordlova § 12 og tal på samtykke i perioden 2005 - 2020.

I perioden 2006 – 2020 ser vi at det er klar skilnad mellom fylka med omsyn på avslagsprosent i delingssaker. Dette kjem fram i figur 12. Den høgaste avslagsprosenten for perioden var i kommunane i Rogaland, der gjennomsnittleg 16 prosent av delingssøknadene blei avslått. Den lågaste avslagsprosenten var i kommunane i Nordland, med 6 prosent. For heile landet var gjennomsnittleg avslagsprosent i denne perioden 8 for kommunane si behandling av søknader etter jordlova § 12.

Figur 12: Gjennomsnittlig avslagsprosent i saker etter jordlova § 12 i perioden 2006 – 2020 fordelt på fylka. Merk at 2020 var det første året med rapportering etter ny inndeling av fylka. For perioden 2006 – 2019 har vi derfor slått saman dei gamle fylka til ny inndeling. Vi har ikkje tatt omsyn til kommunar som har bytta fylke.

Etter endringar i konsesjonslova i 2017 skal føresegnene om priskontroll ikkje lengre gjelde for reine skogeigedommar. Korkje bebygde eller ubebygde. Det er difor interessant å få kunnskap om lovendinga har ført til delingar som har til resultat at vi får fleire reine skogeigedommar. I 2019 svarte kommunane for første gong på to spørsmål for å få belyst dette. Kommunane skulle gi tal på samtykke til deling som gjorde at det oppstod ein ubebygd rein skogeigedom, samt tal på samtykke som gjorde at det oppstod ein bebygd eigedom som framleis kan nyttas til landbruksdrift. I 2020 oppga kommunane at det var gitt samtykke til 34 delingar som førte til ubebygde reine skogeigedommar og 66 delingar av bebygde eigedommar som framleis kan nyttast til landbruksdrift (vedlegg 1, tabell 7).

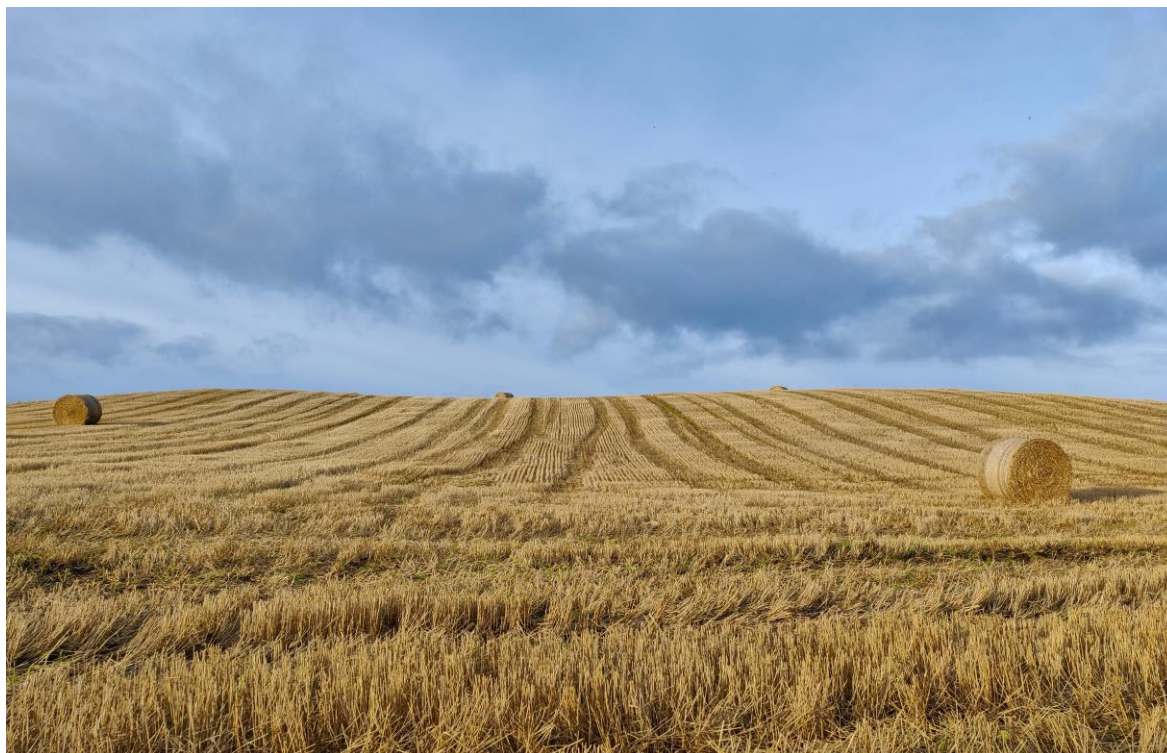

Foto: Leon McGregor, Unsplash

4.3 Driveplikt

For 2020 rapporterte kommunane om at 18 søknader om varig fritak frå driveplikta blei innvilga. Etter eit høgt tal i 2019 er dette meir på linje med tidlegare år (figur 13, samt vedlegg 1, tabell 8).

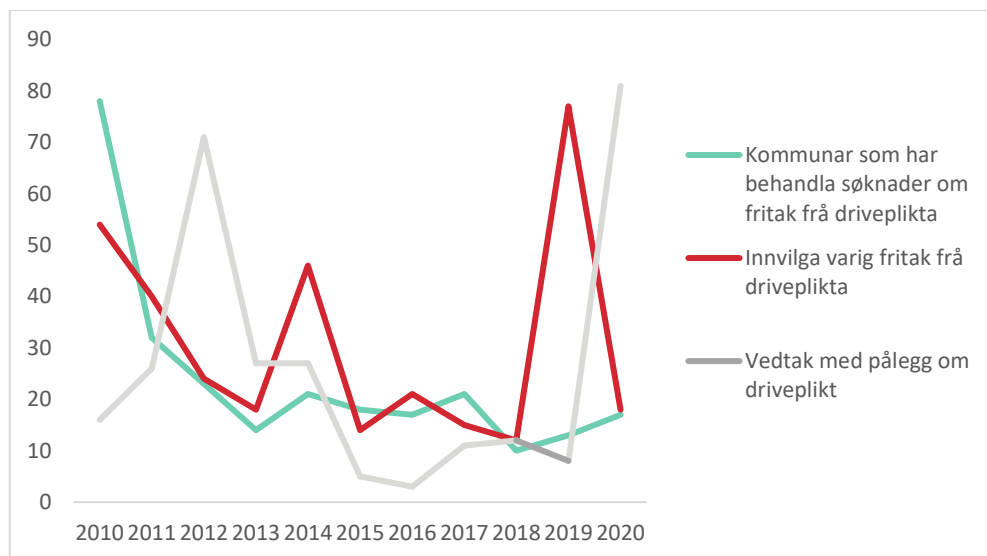
Kommunane fatta 81 vedtak om pålegg om driveplikt etter jordlova § 8 tredje ledd (figur 13, samt vedlegg 1, tabell 9). Dette er eit rekordhøgt tal, og skuldast særleg at Hareid kommune i Møre og Romsdal har gjort ein systematisk jobb med å identifisere areal som ikkje blir drive. 66 av dei innrapporterte sakene var frå denne kommunen.

Statsforvaltarane hadde gjennom tildelingsbrev for 2019 oppdrag om å bidra til å auke kommunane sin kunnskap om føresegnene om driveplikt i jordlova¹. Ein kan sjå aukinga i pålegg om driveplikt i lys av dette oppdraget.

Driveplikt – jordlova § 8

Med verknad frå 1.7.2009 blei det fastsett ei føresegn i jordlova § 8 om at jordbruksareal skal drivast. Denne føresegna gjeld utan tidsavgrensing. Eigaren må derfor sjølv drive den dyrka jorda hen eig, eller jorda må leigast bort som tilleggsjord til andre. Ei slik leigekontrakt skal vere skriftleg, og gjelde for ei tid på minst 10 år. Leigeavtalen skal òg gi ei god driftsmessig løysing. Finn kommunen at jordbruksarealet ikkje vert drive, kan eigaren påleggjast å leige jorda bort for ei tid av inntil 10 år, eller at jorda skal plantast til med skog, eller tiltak av omsyn til kulturlandskapet.

Eigaren kan etter jordlova § 8a søke om fritak frå driveplikta, enten heilt eller for ein tidsavgrensa periode.

Figur 13: Tal på saker behandla etter jordlova §§ 8 og 8 a i perioden 2010 - 2020 Merk at talet vedtak med pålegg om driveplikt ikkje nødvendigvis heng saman med talet på kommunar som har behandla søknader om fritak frå driveplikta.

¹ Tildelingsbrev til statsforvaltarane for 2019 punkt 3.1.6.2.7.

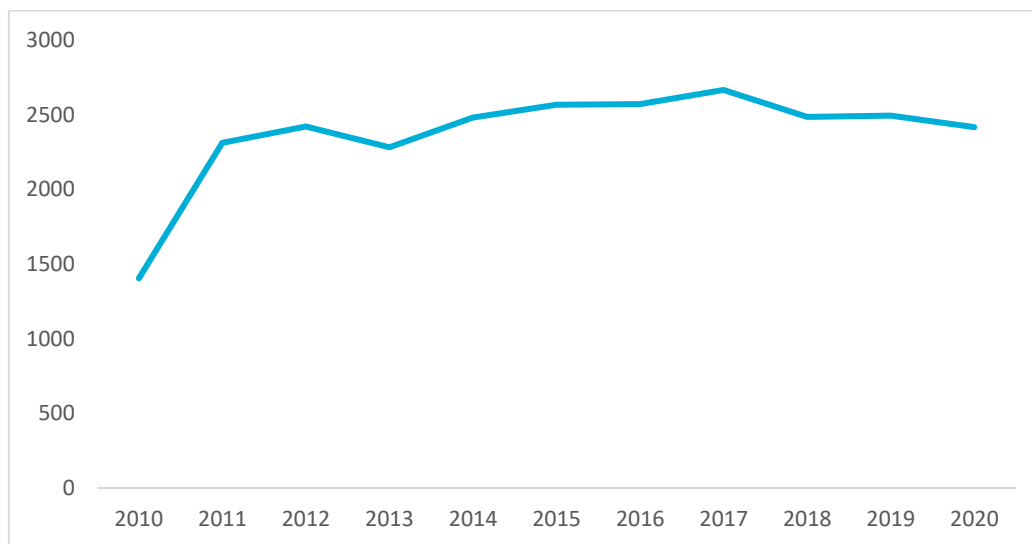
5 Konesjonslova – talet på saker og utfall

Kommunane rapporterer på ei rekke spørsmål knytt til saksbehandling etter konesjonslova. Alt frå spørsmål om «vanlege» konesjonssaker til spørsmål om «slektskapskonesjon» og «nullgrensesaker». Kva for sakstype dette er kan du lese meir om i tekstboksane i dette kapitlet. Felles for sakstypene innafor konesjonslova er at det er lite variasjon i talet på saker og avslagsprosent frå år til år. Dette kjem vi nærare inn på i delkapitla under.

5.1 «Vanlege» søknader om konesjon

Erverv av ein eigedom som skal nyttas til landbruksformål, og som ikkje er konesjonsfri å overta på grunn av storleik eller fordi han er overtatt av nær familie, krev konesjon. Søknader som ikkje fell inn under føresegna om «slektskapskonesjon» eller er såkalla «nullgrensesaker» (sjå tekstboks lengre ut i kapitlet) er i KOSTRA-samanheng å regne for «vanlege» søknader om konesjon. Under summerer vi kort opp rapporteringa for 2020.

Talet på innvilga søknader har vore jamt dei siste ni åra (figur 14). Forholdet mellom talet på innvilga søknader med og utan vilkår har også lege omtrent på same nivå gjennom heile perioden (tabell 3). Det same gjeld for avslagsprosenten.

Figur 14: Innvilga søknader om "vanleg" konesjon i perioden 2010 – 2020, alle kommunar.

Konesjon og konesjonslova

«Konesjon» betyr løyve til erverv av fast eigedom. «Erverv» er eit fellesord for alle måtar ein kan overta ein eigedom på (til dømes kjøp, arv eller gåve).

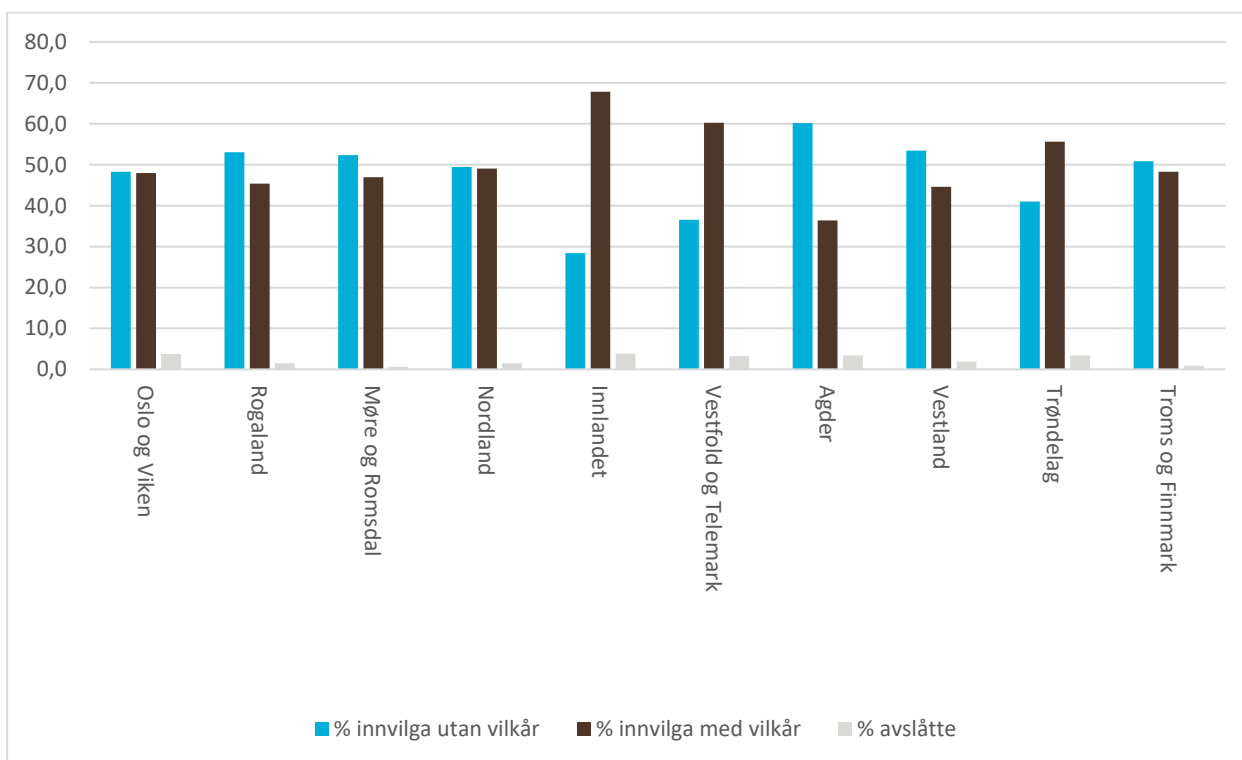
Formålet med konesjonslova er å få eit effektivt vern om landbruket sine produksjonsareal og slike eigar- og bruksforhold som er mest gagnlege for samfunnet. Konesjonslova fastset at det er naudsynt med konesjon for å erverve fast eigedom. Unntaka frå denne konesjonsplikta er likevel så omfattande at det i praksis berre må søkast om konesjon for ein liten del av eigarskifta på fast eigedom.

Konesjon kan gis med eller utan vilkår. Historisk sett blir om lag halvparten av søknadene innvilga på vilkår. I KOSTRA rapporterer kommunane på om det er sett vilkår etter konesjonslova § 11.

Tabell 3: «Vanlege» søknader om konsesjon for perioden 2010-2020. Talet på saker.

	Innvilga			Innvilga med vilkår		Avslått	Søknader i alt	Avslagsprosent
	Utan vilkår	På vilkår etter § 11	Innvilga i alt	Pers. buplikt	Upers. buplikt			
2010	645	759	1404	395	53	43	1447	3,0
2011	1115	1197	2312	645	82	62	2374	2,6
2012	1177	1243	2420	680	106	63	2483	2,5
2013	1042	1239	2281	643	71	51	2332	2,2
2014	1146	1335	2481	721	104	48	2529	1,9
2015	1323	1244	2567	631	99	48	2615	1,8
2016	1263	1 307	2570	637	106	57	2 627	2,2
2017	1336	1329	2665	735	110	58	2723	2,1
2018	1171	1314	2485	655	94	61	2546	2,4
2019	1169	1325	2494	679	130	63	2557	2,5
2020	1123	1294	2417	746	114	66	2483	2,7

Det er stor variasjon mellom fylka, og dermed mellom kommunane, med omsyn til om søknadene blir innvilga med eller utan vilkår. Denne har likevel blitt jamnare med ny struktur på fylka. Kommunane i Innlandet, Vestfold og Telemark og Trøndelag har vilkår til innvilginga i over halvparten av sakene (figur 15). I Agder blei berre 36 prosent av sakane innvilga med vilkår. Avslagsprosenten var høgast i kommunane i Innlandet og Oslo og Viken med 3,8, medan kommunane i Møre og Romsdal berre ga avslag i 0,7 prosent av sakene.

Figur 15: Utfall av søknader om konsesjon behandla av kommunane i 2020 fordelt på fylka.

I KOSTRA rapporterer kommunane òg på om det i nokon av tilfella av vanlege søknader om konsesjon er eit aksjeselskap som står som søker. Tradisjonelt har det blitt rapportert om få slike søknader. I 2020

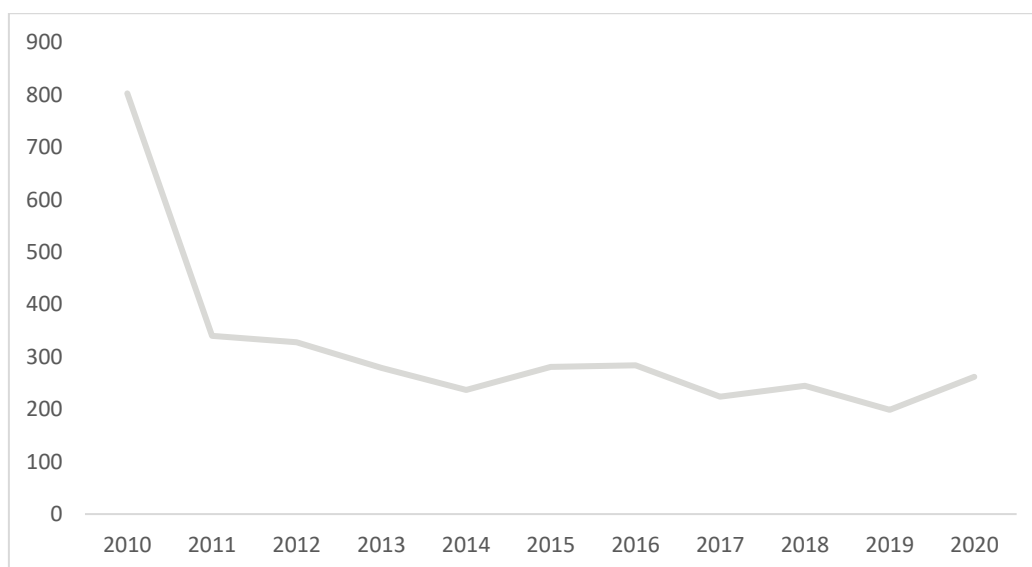
behandla kommunane i alt 60 slike saker, noko som er ei lita auke frå året før. Sjå vedlegg 1, tabell 10 for meir informasjon om rapporteringa på denne sakstypen.

5.2 «Slektskapskonsesjon»

Som for tala på «vanlege» søknader om konsesjon, så viser statistikken for «slektskapskonsesjon» at utviklinga har vore jamn dei siste åra (figur 16). Forholdet mellom tal på innvilga søknader med og utan vilkår har også lege omtrent på same nivå gjennom heile perioden. Det same gjeld for avslagsprosenten (sjå vedlegg 1, tabell 11).

«Slektskapskonsesjon» - § 9 siste ledd

Endringa av konsesjonslova i 2009 gjorde at odelsberettiga eller nær slekt må søke konsesjon der vedkommande ikkje kan eller vil busette seg på eigedomen. Kommunen tar så stilling til om det skal gis konsesjon med eller utan vilkår om buplikt.

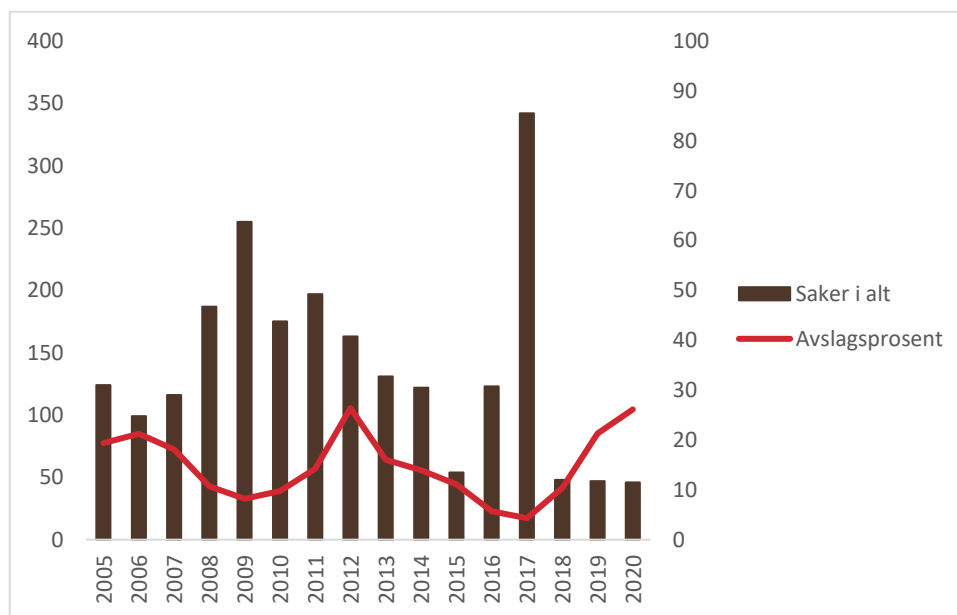
Figur 16: Talet på saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd ("slektskapskonsesjon"), behandla av kommunane som førsteinstans, 2010 - 2020.

5.3 Nedsett konsesjonsgrense – nullgrense

Kommunane behandla i alt 46 såkalla «nullgrensesaker» i 2020, noko som, med unntak av 2017, er på linje med tidlegare år (figur 17). Avslagsprosenten var på 26,1, noko som er høgt samanlikna med tidlegare år. Av figur 17 kjem det fram at det var særskilt mange nullgrensesaker i 2017. Dette kan skuldast feilrapportering i 2017, då nokre kommunar kan ha talt eigenerklæringsskjema som innvilga nullgrensesaker. Dette var tilfelle òg for 2019, då Gol kommune hadde rapportert inn 333 nullgrensesaker. Tala vi presenterer for 2019 her er justert for denne feilen. I figuren kjem det òg fram at avslagsprosenten varierer mykje frå år til år.

«Nullgrense»

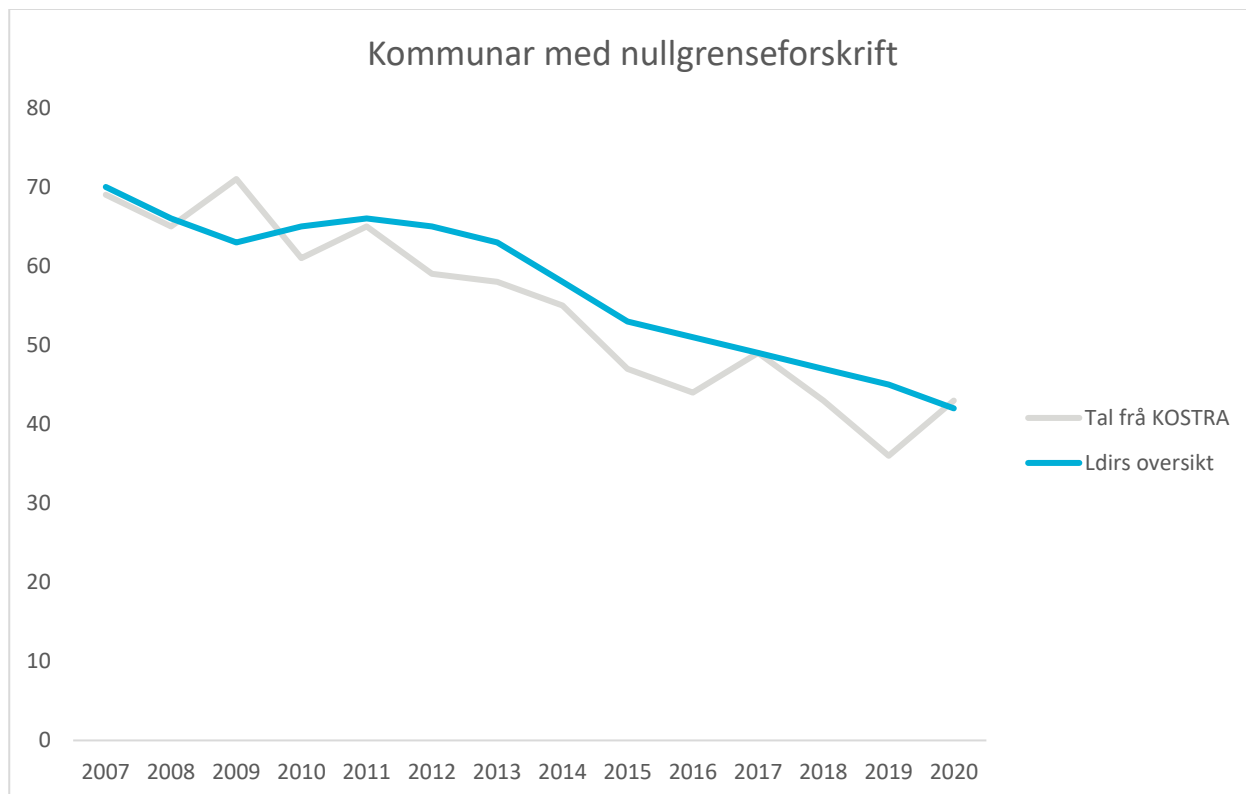
For å sikre omsynet til fast busetting kan kommunen søke om å få innføre forskrift etter konsesjonslova § 7, også kalla «nullgrenseforskrift». Ei slik forskrift sett konsesjonsfridomen ut av kraft for heile eller delar av kommunen, og gjeld for eigedomar som er eller har vore nytta til heilårsbustad eller er regulert til bustadformål. Tar ein over ein slik eigedom og vil nytte han til fritidsformål, må ein søke om konsesjon.

Figur 17: Tal på nullgrensesaker (primærakse) og avslagsprosent (sekundærakse) i perioden 2005 – 2020.

For 2020 har i alt 43 kommunar oppgitt at dei har ei forskrift etter konsesjonslova § 7. Dette er seks fleire enn året før, jf. figur 18. Det er Landbruksdirektoratet som fastset desse forskriftene, og vi fører derfor ei eiga oversikt over dei årsvise endringane i talet på kommunar med forskrift. Som figur 18 syner, er det ikkje alltid at tala frå KOSTRA stemmer overeins med vår eige oversikt.

I følgje Landbruksdirektoratet si oversikt hadde 42 kommunar forskrift om nedsett konsesjonsgrense ved årsskiftet 2019/2020. Uansett viser grafen ein trend i form av at stadig færre kommunar har forskrift om nedsett konsesjonsgrense.

Figur 18: Talet på kommunar som har forskrift etter konsesjonslova § 7 i perioden 2005 – 2020.

5.4 Nedsett konsesjonsgrense – slektskapsunntaket sett ut av kraft

Ei endring i konsesjonslova, sett i kraft 1.7.2009, gjer det mogleg for kommunane å innføre forskrift som òg set slektskapsunntaket i konsesjonslova (§ 5 første ledd nr. 1) ut av kraft. Dette inneber at nære slektningar av tidlegare eigar må søke konsesjon dersom dei ønskjer å nytte ein tidlegare heilårsbustad til fritidsformål. I 2020 var det sju kommunar som hadde slike føresegner i forskrifta si. Desse kommunane behandla til saman tre saker. Dette er på linje med tidlegare år (vedlegg 1, tabell 13).

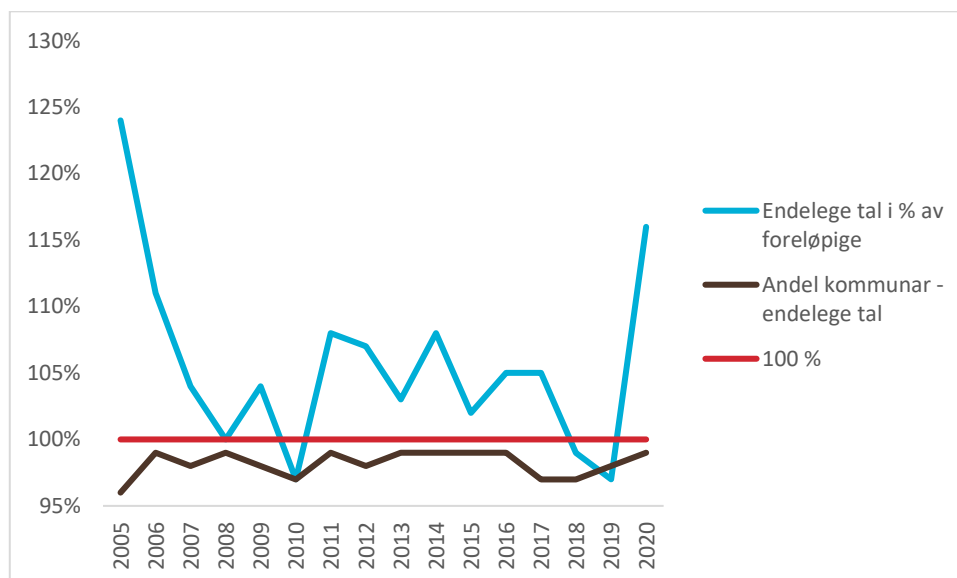

6 Kvalitet på talmaterialet

6.1 Foreløpige og endelege tal

Fristen for foreløpig rapportering er 15. februar, og for endeleg rapportering er fristen i juni. For 2020 var det 340 av 356 kommunar (96 prosent) som hadde rapportert ved foreløpig rapporteringsfrist, jf. tabell 4. Som tidlegare år har det skjedd endringar i dei innrapporterte tala i tida frå foreløpig til endelege tal, i form av kvalitetssikring og feilretting. Dei endeleg tala for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord er nær 2 000 dekar høgare enn dei foreløpige tala.

Årsaka til at dei endelege tala er høgare, skuldast i hovudsak fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16. Omdisponeringa som følge av den statlege reguleringsplanen FRE16 hadde ikkje blitt rapportert inn av kommunane per 15. februar. Som følge av kvalitetssikringa frå statsforvalteren blei kommunane bedne om å hente inn tal frå statlege etatar, og registrere desse gjennom KOSTRA. Det er i hovudsak Ringerike (486 dekar) og Hole (137 dekar) kommunar som har rapportert inn nye og høge tal for omdisponering av dyrka jord som følge av fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 i tida mellom foreløpig og endeleg rapporteringsfrist.

Figur 19: Syner skilnaden mellom endelege og foreløpige tal jf. tabell 4. I dei åra dei endelege tala for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord er høgare enn dei foreløpige, er den blå linja over den røde streken. Motsatt når tala er lågre.

Figur 19 syner endringar i tala for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord frå foreløpig til endeleg rapporteringsfrist. Dei åra den blå linja ligg over den raude streken, har dei endelege tala vore høgare enn dei foreløpige. Dei endelege tala er stort sett høgare, og i enkelte år betydeleg høgare, enn dei foreløpige tala. Landbruksdirektoratet meiner difor at ein skal vere varsam med å gi dei foreløpige tala for mykje merksemd, all den tid dei nettopp er *foreløpige*. Figuren syner også at andelen kommunar som har registrert tal i KOSTRA har vore nokså jamn gjennom perioden.

Tabell 4: Andel kommunar som har rapportert, tal på dekar omdisponert areal, samt prosentvis endring mellom foreløpige og endelege tal, 2005 – 2020. NB: Tala inkluderer alle formål, også areal til skogplanting.

	Foreløpige tal				Endelege tal				Prosentvis endring - foreløpige til endelege		
	Andel kommunar	Omd. etter jordlov	Omd. etter PBL	Sum jord-lov og PBL	Andel kommunar	Omd. etter jordlov	Omd. etter PBL	Sum jordlov og PBL	Jord-lov	PBL	Sum jordlov og PBL
2005	77 %	4 052	10 467	14 519	96 %	4 438	13 510	17 948	110 %	129 %	124 %
2006	87 %	4 196	8 499	12 695	99 %	4 785	9 352	14 137	114 %	110 %	111 %
2007	92 %	4 345	10 521	14 866	98 %	4 456	10 986	15 442	103 %	104 %	104 %
2008	89 %	3 875	12 640	16 515	99 %	4 040	12 402	16 442	104 %	98 %	100 %
2009	88 %	3 395	11 117	14 512	98 %	3 607	11 557	15 164	106 %	104 %	104 %
2010	92 %	3 562	9 749	13 311	97 %	2 999	9 908	12 906	84 %	102 %	97 %
2011	94 %	2 400	7 752	10 152	99 %	2 660	8 325	10 985	111 %	107 %	108 %
2012	93 %	2 385	8 477	10 862	98 %	2 428	9 211	11 639	102 %	109 %	107 %
2013	93 %	2 335	7 615	9 950	99 %	2 587	7 639	10 226	111 %	100 %	103 %
2014	90 %	1 949	7 563	9 512	99 %	2 133	8 106	10 239	109 %	107 %	108 %
2015	91 %	4 140	8 432	12 572	99 %	4 054	8 723	12 777	98 %	104 %	102 %
2016	95 %	2 244	8 801	11 045	99 %	2 274	9 330	11 604	101 %	106 %	105 %
2017	94 %	2 907	5 807	8 714	97 %	2 961	6 167	9 128	102 %	106 %	105 %
2018	94 %	1 527	11 499	13 026	97 %	1 559	11 348	12 907	102 %	99 %	99 %
2019	93 %	1 210	7 209	8 418	98 %	1 036	7 121	8 157	87 %	99 %	98 %
2020	96 %	910	9 636	10 546	99 %	1 021	11 219	12 240	112 %	116 %	116 %

6.2 Endringer i rapporteringa

2020 er det første året med rapportering at tala frå kommunane blir fordelt på dei nye fylka. Vi har gått frå 18 til 10 fylke, og vi har difor gjort justeringar i einstilte tidsseriar. Det er ikkje alle tidsseriar vi har valt å føre vidare i denne rapporten, då det har vore lite som har skilt fylka opp gjennom åra. Talet på kommunar i Noreg har også blitt redusert sidan førre rapport. Det er no 356 kommunar mot 422 året før. Det var ingen nye spørsmål for rapporteringa i 2020.

Frå og med 2019 har kommunane rapportert på tilbakeført jordbruksareal. Dette er areal som har blitt omdisponert til anna formål, men der planane ikkje er realiserte og så har blitt tilbakeført til LNFR. Tilbakeført jordbruksareal skal ikkje gjere utslag for omdisponeringstala det året arealet tilbakeførast.

Om tidlegare års rapportering

Til og med året 2003 var kommunane pålagt å bruke saksbehandlingssystemet AJOUR for rapportering på landbruksområdet. AJOUR blei avvika før nytt system for rapportering var på plass. 2004 blei dermed eit unntaksår med omsyn til rapportering på praktisering av jord- og konsesjonslovgivinga. I åra 2002-2004 blei omdisponering etter plan- og bygningslova rapportert i KOSTRA-skjema "Kulturminner, natur og nærmiljø" (KNNM).

Rutinane for kommunane si rapportering på omdisponert areal blei lagt om frå og med 2005. Rapporteringa for omdisponert areal i KOSTRA blei òg endra for rapporteringsåret 2010, som ei følge av at plan- og bygningslova blei endra i 2009. 2010 er det første året vi reknar med at hovudtyngda av rapporteringa skjer etter planar behandla etter ny plan- og bygningslov.

Ei endring i jordlova i 2018 førte med seg at tiltak med konsesjon etter energilova § 3-1, vassressurslova eller vassdragsreguleringslova ikkje lenger skal behandlast etter jordlova. Dette fører igjen til at dyrka og dyrkbar jord som blir omdisponert til denne typen tiltak ikkje lenger rapporterast som omdisponert via KOSTRA. Landbruksdirektoratet, NVE og SSB har blitt samde om ei ny rapporteringsrutine for slike tal. Det har likevel tatt tid å sette i verk dei nye rutineane, slik at det ikkje finst tal for slik omdisponering for 2019 eller 2020. Rapporteringsplikta ligg hjå NVE.

Frå og med 2019 har kommunane rapportert på talet samtykke til frådeling etter jordlova som gjer at det oppstår ein ubebygd rein skogeigedom. Kommunane skal også svare på spørsmål om talet samtykke som fører til at det oppstår ein bebygd eigedom som framleis kan nyttast til landbruksdrift og kor eigedomen er større enn 10 dekar, og kor 35 dekar eller mindre er fulldyrka eller overflatedyrka jord.

Endringane i føresegnene om nydyrking, med forbod om nydyrking av myr, tok til å gjelde 2. juni 2020. Forskrifta opnar for at det kan gis dispensasjon til å nydyrke myr. Frå og med rapporteringa for året 2021 vil kommunane måtte svare på fleire nye spørsmål om nydyrking av myr. Både om grunnlaget for dispensasjon, kor mykje areal djup og grunn myr som har blitt godkjent og kor mykje areal som faktisk har blitt dyrka opp.

6.3 Om rapporteringa for 2020

Ved endeleg rapporteringsfrist for 2020 var det berre tre kommunar som ikkje hadde rapportert. Det gir ein høg svarprosent for rapporteringsåret 2020 (tabell 4). Ved frist for endeleg rapportering i juni, mangla det rapportering frå desse kommunane:

- Østre Toten (Innlandet)
- Bremanger (Vestland)
- Gamvik (Troms og Finnmark)

Dette er andre år på rad at Bremanger kommune ikkje svarer. Elles er det grunn til å vere nøgd med at dei aller fleste kommunane har rapportert på KOSTRA landbruk for 2020. Som tidlegare år kan moglege feilkjelder i rapporteringa vere feil oppgitt storleik på areal, tal og utfall av saker i rapporteringa frå dei ulike kommunane.

6.4 Moglege forbetringar

Kvalitetssikring av rapporteringa skjer i regi av SSB. SSB gjennomfører maskinelle kontrollar av innsendte skjema, og purrar på kommunar der skjema manglar, eller skjemaet er ufullstendig utfyllt. Statsforvaltarane gjer også ein jobb med å kvalitetssikre dei kommunevise tala, og gir SSB tilbakemelding der dei har grunn til å tru at rapporteringa frå kommunane kan vere feil. Landbruksdirektoratet meiner at KOSTRA-rapporteringa er god, ikkje minst som mål på forvaltning av areal i Noreg.

Landbruksdirektoratet har tidlegare fått tilbakemeldingar frå enkelte embete om at kvalitetssikringa av KOSTRA-tala er svært krevjande. Det har også vore vårt inntrykk at det er ganske ulikt korleis dei har løyst kvalitetssikringsoppdraget. I samband med oppdraget om kvalitetssikring av 2020-tala bad vi statsforvaltarane om ei kort utgreiing om korleis dei løyste oppdraget. På bakgrunn av svara vi fekk har vi laga ei samanfating av korleis statsforvaltarane kan gjere jobben på ein balansert måte, slik at eventuelle feil blir avdekka samstundes som at arbeidsmengda ikkje blir for stor. Det kan likevel vurderast om kvalitetssikringa av KOSTRA-tala kan bli gjort på ein betre eller meir effektiv måte. Landbruksdirektoratet har per no ikkje konkrete forslag til korleis dette kan eller bør gjerast. Statsforvaltarane bør bli involvert i eit eventuelt komande arbeid på dette punktet

Dyrkbar jord er areal som ved nydyrking kan oppfylle krava til fulldyrka jord og som held krava til klima og jordkvalitet for plantedyrking. I KOSTRA-rapporten for 2018 viste Landbruksdirektoratet til ei utgreiing presentert av NIBIO i 2017². Denne utgreiinga viste at berre 54 prosent av alt areal som blei nydyrka i

² NIBIO-notat – Tilleggsutredning knyttet til kostnadseffektivitet og klimaeffekter av forbud mot nydyrking av myr, s. 4.

perioden 2006 til 2016 faktisk var klassifisert som dyrkbar jord. Det vil seie at mykje areal som eigentleg er dyrkbart manglar vern etter jordlova § 9, og at omdisponering til anna formål enn landbruk heller ikkje blir rapportert inn i KOSTRA. Direktoratet foreslo derfor at det i første omgang blir skissert kva for moglegheiter som finst for å gjere analyser av omfanget av areal som kan nyttast til nydyrking, men som likevel ikkje er kartlagt som dyrkbar jord. I neste omgang kan ein eventuelt nytte denne kunnskapen til å kartlegge omfanget av slikt areal, og korleis det fordeler seg geografisk. Landbruksdirektoratet står fast ved denne anbefalinga.

Under spørsmåla om nydyrking har kommunane lenge måtte svare på om areal som er godkjent nydyrka har vore registrert som A- eller B-område for biologisk mangfald. Dette er område som etter DN-handbok 13 «Kartlegging av naturtypar - verdsetting av biologisk mangfald» blei regna som svært viktige (A) eller viktige (B) for biologisk mangfald. Dette kan gi viktig informasjon om den samla påverknaden nydyrking har på biologisk mangfald. I framtida vil det kunne oppstå eit behov for å gjere endringar i desse spørsmåla. All offentleg kartlegging av natur skjer no gjennom systematikken Natur i Noreg (NiN). Det bør gjerast ei vurdering av om dette skal få konsekvensar for korleis spørsmåla blir stilt i KOSTRA.

Gjennom vinteren 2020 var det fleire oppslag i media om kvaliteten på KOSTRA-tala, og då i samanheng med tala for omdisponering av dyrka jord. Det har blant anna vore retta kritikk mot at tala ikkje er nøyaktige nok. Den eine sida av saka, det at kvaliteten på KOSTRA-tala alltid kan bli betre, seier seg sjølv. Samstundes viser kritikken at det er behov for ein tydeleg kommunikasjon om kva tala faktisk viser og er, og ikkje viser eller er. Det kan til dømes vere utfordrande å kommunisere skilnaden mellom omdisponering og nedbygging. Det vil alltid vere feilkjelder når 356 kommunar skal svare på eit skjema med mange ulike spørsmål. Når det gjeld omdisponering, skjer det midlertidig mykje framover som kan gjere desse tala meir pålitelege. Krav om registrering av arealplanar i digitalt planregister og SSB sitt arbeid med utvikling av eit utbyggingsrekneskap, som blant anna vil inkludere jordbruksareal, vil truleg kunne nyttast som ein ekstra kontroll av KOSTRA-tala. Dette vil bidra til å gjere desse endå meir pålitelege i åra framover. KOSTRA-gruppa har også diskutert moglegheitene for å vidareutvikle KOSTRA-skjemaet, og då slik at ein koblar digitalt planregister opp mot KOSTRA-rapporteringa.

6.5 Konkrete tiltak

I dette kapitlet har Landbruksdirektoratet foreslått fleire tiltak for å betre kvaliteten i KOSTRA-rapporteringa, og redusere omfanget av omdisponering av dyrka og dyrkbar jord:

- Vurdere endringar i korleis kvalitetssikringa av KOSTRA-tala blir gjennomført.
- Skissere kva for moglegheiter det finst for å gjere analyser av omfanget av areal som kan nyttast til nydyrking, men som likevel ikkje er kartlagt som dyrkbar jord.
- Gjennomgang av korleis ein skal forholde seg til område kartlagt etter NiN-metodikk på spørsmål om nydyrking av område med verdiar for biologisk mangfald.
- Gjennomføre eit evalueringsprosjekt av KOSTRA landbruk for å kartlegge kvaliteten på rapporteringa og foreslå tiltak for å forbetre rapporteringa.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no

Vedlegg 1 – Tabellar og figurar

Tabellar – omdisponering av jordbruksareal

Tabell 1: Omdisponert dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk etter jordlova og plan- og bygningslova 2008 - 2020 (dekar). Tala viser areal som gjennom vedtak er omdisponerte til anna arealformål enn landbruk, som til dømes bustader, forretning, logistikk eller samferdsel. Areal som er omdisponert til skogplanting, eller regulert til landbruksformål, er ikkje medrekna.

	Samla omdisponering jordlova og PBL			Plan- og bygningslova (PBL)			Jordlova		
	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Sum dyrka og dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Sum dyrka og dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Sum dyrka og dyrkbar jord
2010	6 687	5 556	12 243	5 273	4 635	9 908	1 414	921	2 335
2011	6 648	3 894	10 542	5 273	3 052	8 325	1 375	842	2 217
2012	6 567	4 643	11 210	5 265	3 946	9 211	1 302	697	1 999
2013	5 620	4 016	9 636	4 375	3 264	7 639	1 245	752	1 997
2014	5 710	4 277	9 987	4 646	3 460	8 106	1 064	817	1 881
2015	6 341	6 287	12 628	5 213	3 510	8 723	1 128	2 777	3 905
2016	6 337	5 362	11 699	5 138	4 630	9 768	1 532	743	2 275
2017	3 893	4 754	8 647	2 979	3 057	6 036	914	1 697	2 612
2018	3 561	9 012	12 574	2 795	8 553	11 348	766	460	1 226
2019	3 617	4 540	8 157	2 957	4 164	7 121	660	376	1 036
2020	4 676	7 355	12 031	4 145	7 074	11 219	531	281	812

Tabell 2: Jordbruksareal som tidlegare har vore omdisponert, men som kommunane har tilbakeført til LNFR.

	Dyrka areal tilbakeført	Dyrkbar areal tilbakeført	Dyrka og dyrkbar areal tilbakeført
2019	367	644	1 010
2020	356	86	442

Tabell 3: Omdisponert areal etter jordlova og plan- og bygningslova fordelt på formål, 2020 (dekar).

Formål	Dyrka jordlov	Dyrka pbl	Sum dyrka	Dyrkbar jordlov	Dyrkbar pbl	Sum dyrkbar	Sum d + db
Bustader	268	537	805	117	269	385	1 190
Fritidsbusetnad	37	49	86	45	382	427	512
Næringsbygningar	29	560	589	34	2 346	2 380	2 969
Offentleg eller privat tenesteyting	9	113	121	1	29	30	151
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	44	2 350	2 394	15	2 191	2 206	4 600
Grøntstruktur	0	101	101	1	593	594	695
Andre bygningar og anlegg	15	121	136	7	421	428	564
Golfbane	0	45	45	0	290	290	335
Anna landbruksformål jordlova	131		131	62		62	193
Forsvarsformål		19	19		72	72	91
LNFR der landbruk er utelukka		180	180		253	253	433
LNFR spreidde bygningar		4	4		2	2	6
Bruk og vern av sjø og vassdrag		1	1		8	8	9
Kombinasjoner av hovedformål pbl		65	65		219	219	283
Sum omdisponert	531	4 145	4 676	281	7 074	7 355	12 031
Skogplanting	135			74			

Tabellar - nydyrking

Tabell 4: Utfall av behandling av søknader om nydyrking 2008 – 2020.

År	Tal på søknader	Løyve utan vilkår	Løyve med vilkår	Tal på avslag	Avslag - %	Om-søkt nydyrka areal	Tillate nydyrka areal
2008	587	232	344	13	1,9 %	15 180	14 157
2009	569	221	337	11	2,0 %	15 755	15 153
2010	689	311	366	12	1,7 %	21 213	19 860
2011	632	267	354	11	1,7 %	17 425	15 875
2012	653	305	342	6	0,9 %	14 287	13 417
2013	644	284	353	7	1,1 %	15 111	14 557
2014	878	405	455	18	2,1 %	19 405	18 572
2015	854	404	439	11	1,3 %	18 832	18 139
2016	964	469	486	9	0,9 %	22 636	21 575
2017	958	406	537	15	1,6 %	23 733	22 702
2018	964	398	542	24	2,5 %	26 964	24 855
2019	1 143	464	663	24	2,1 %	30 029	28 128
2020	1 114	350	738	26	2,3 %	23 120	21 641

Tabell 5: Godkjent areal for nydyrking i 2020, fordelt på fylka.

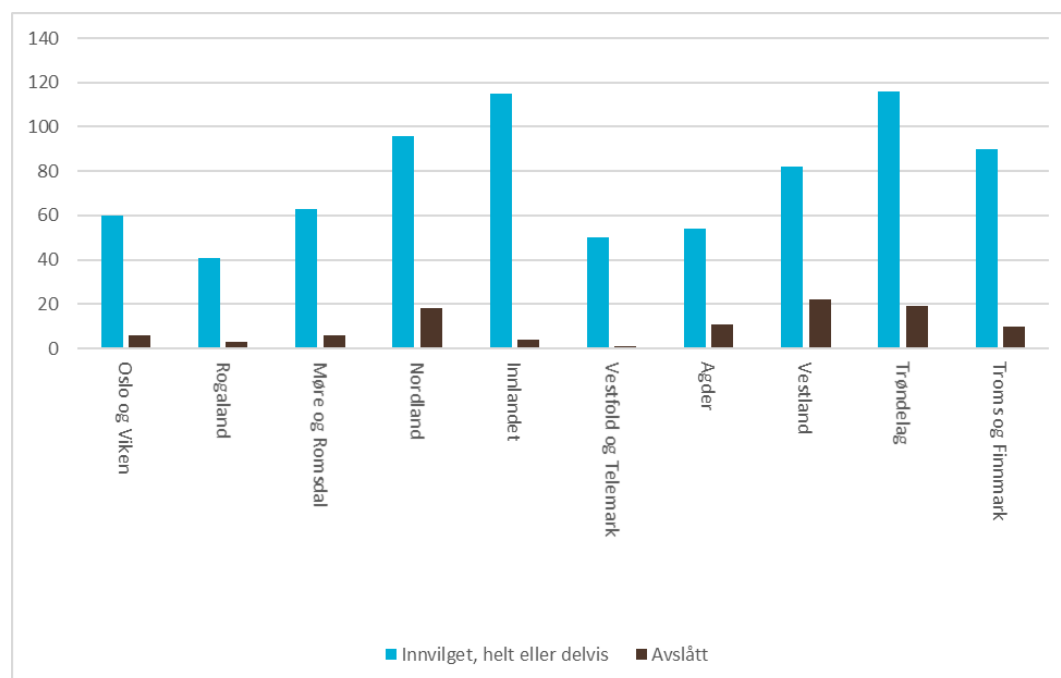
Fylke	Dekar
Trøndelag	6 645
Innlandet	5 069
Rogaland	1 915
Vestland	1 704
Oslo og Viken	1 553
Nordland	1 541
Troms og Finnmark	1 202
Agder	923
Vestfold og Telemark	579
Møre og Romsdal	510

Tabellar og figurar – jordlova

Tabell 6: Talet på omdisponeringssaker behandla av kommunane i perioden 2000-2020.

	Innvilga	Avslåtte	Saker i alt	Avslag i %
2000	767	47	814	5,8
2001	713	46	759	6,1
2002	626	41	667	6,1
2003	531	33	564	5,9
2005	2180	218	2398	9,1
2006	1962	194	2156	9
2007	1963	266	2229	11,9
2008	1707	235	1942	12,1
2009	1356	208	1564	13,3
2010	1461	156	1617	9,6
2011	1267	137	1404	9,8
2012	1211	159	1370	11,6
2013	1205	154	1359	11,3
2014	1065	121	1186	10,2
2015	1128	129	1257	10,3
2016	999	134	1133	11,8
2017	933	153	1086	14,1
2018	865	120	985	12,1
2019	859	112	971	11,5
2020	767	100	867	11,5

Figur 1: Talet på søknader etter jordlova § 9, innvilga og avslåtte, fordelt på fylka i 2020.

Tabell 7: Talet på søknader om deling etter jordlova § 12 behandla av kommunane i perioden 2005 - 2020. *Nye spørsmål frå rapporteringsåret 2019.

	Samtykke i alt	Med formål tilleggsgjord	Av omsyn til busettinga i området	Avslag i alt	Saker i alt	Avslag i %	Tal på samtykke som gjer at det oppstår ein ubebygd rein skogeigedom etter frådellinga.	Tal på samtykke som fører til at det oppstår ein bebygd eigedom som fortsatt kan nyttas til landbruksdrift
2005	6037	684		500	6537	7,6		
2006	5079	507		536	5615	9,5		
2007	4924	508		574	5498	10,4		
2008	4718	544		543	5261	10,3		
2009	4360	528		469	4829	9,7		
2010	3960	456		353	4313	8,2		
2011	4081	491		397	4478	8,9		
2012	3773	516		375	4148	9		
2013	3575	555	513	282	3857	7,3		
2014	3692	585	532	274	3966	6,9		
2015	3826	625	638	287	4113	7		
2016	3577	557	589	321	3898	8,2		
2017	3352	627	590	298	3650	8,2		
2018	3086	599	551	273	3359	8,1 *		*
2019	2950	606	384	250	3200	7,8	26	75
2020	2686	588	424	237	2923	8,1	34	66

Tabell 8: Talet på behandla søknader om varig fritak frå driveplikta etter jordlova § 8a i perioden 2010-2020.

	Kommunar som har behandla søknader om fritak frå driveplikta	Søknader innvilga med varig fritak frå driveplikta	Søknader innvilga med tidsavgrensa fritak frå driveplikta	Avslått	Søknader i alt
2010	78	54	186	37	277
2011	32	40	**	29	69
2012	23	24		19	43
2013	14	18		25	43
2014	21	46		11	57
2015	18	14		11	25
2016	17	21		9	30
2017	21	15		14	29
2018	10	12		7	19
2019	13	77		8	85
2020	17	18		18	36

Tabell 9: Talet på rapporterte pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd, perioden 2010-2020.

	Vedtak med pålegg om driveplikt etter jordlova § 8 tredje ledd
2010	16
2011	26
2012	71
2013	27
2014	27
2015	5
2016	3
2017	11
2018	12
2019	8
2020	81

Tabellar – konsesjonslova

Tabell 10: Talet på saker der søkaren er eit aksjeselskap, fordelt på utfall og år.

	Innvilga	Avslått	Saker i alt
2012	21	3	24
2013	36	8	44
2014	37	7	44
2015	34	4	38
2016	23	7	30
2017	48	10	58
2018	43	12	55
2019	33	14	47
2020	41	19	60

Tabell 11: Talet på saker etter konsesjonslova § 9 siste ledd («slektskapskonsesjon»), behandla av kommunane som førsteinstans, 2010-2020. *Ikkje lenger spurt om etter 2010.

	Innvilga			Søknader innvilget med vilkår			Avslåtte	Søknader i alt	Avslagsprosent
	Utan vilkår	Med vilkår	I alt	Pers. buplikt	Uppers. buplikt	Seinare tilflytting			
2010	270	533	803	218	59	174	42	845	5,0
2011	109	231	340	*	44	180	39	379	10,3
2012	75	253	328	*	42	205	24	352	6,8
2013	77	202	279	*	57	125	12	291	4,1
2014	64	173	237		43	115	20	257	7,8
2015	94	187	281		36	138	26	307	8,5
2016	82	202	284		55	118	21	305	6,9
2017	68	156	224		38	103	14	238	5,9
2018	106	139	245		28	94	16	261	6,1
2019	73	126	199		34	99	17	216	7,9
2020	123	139	262		28	99	12	274	4,4

Tabell 12: Talet på saker behandla av kommunane med heimel i forskrift etter konsesjonslova § 7 i perioden 2000-2020 (nullgrenseforskrift).

	Innvilga i alt	Avslåtte	Saker i alt	Avslagsprosent	Gammal forskrift
2000	33	6	39	15,4	
2001	135	14	149	9,4	
2002	18	1	19	5,3	
2003	27	1	28	3,6	
2005	100	24	124	19,4	127
2006	78	21	99	21,2	20
2007	95	21	116	18,1	30
2008	167	20	187	10,7	3
2009	234	21	255	8,2	0
2010	158	17	175	9,7	0
2011	169	28	197	14,2	0
2012	120	43	163	26,4	0
2013	110	21	131	16,0	0
2014	105	17	122	13,9	0
2015	48	6	54	11,1	
2016	116	7	123	5,7	
2017	328	14	342	4,3	
2018	43	5	48	10,4	
2019	37	10	47	21,3	
2020	34	12	46	26,1	

Tabell 13: Talet på kommunar med forskrift som set konsesjonslova § 5 nr. 1 ut av kraft, og saker behandla etter denne føresegna i perioden 2012-2020.

	Kommunar med forskrift	Innvilga	Avslått	Saker i alt
2012	8	14	2	16
2013	11	17	0	17
2014	10	9	0	9
2015	6	2	0	2
2016	6	15	0	15
2017	8	9	2	11
2018	7	1	5	6
2019	7	2	0	2
2020	7	3	0	3

Forvaltning av landbruksareal 2020

1 Opplysningar om kommunen og ansvarleg for rapporteringa

Kommunenr

Namnet på kommunen

Namnet på den skjemaansvarlege

E-post skjemaansvarleg

Tlf nr

2 Omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter plan- og bygningslova i 2020. Endeleg vedtekne reguleringsplanar (område- eller detaljregulering)

Kart og hjelpemiddel for berekning av areal for dyrka og dyrkbar jord finn ein i Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIOs) kartportal [Kilden](#) under Verktøy/Arealberegning i KOSTRA.

- **Dyrka jord** omfattar fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).
- Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanleg pløvedjupn, og som kan nyttast til åkervekstar eller til eng som kan fornyast ved pløying.
- Overflatedyrka jord er areal som for det meste er rydda og jamna i overflata, slik at maskinell hausting er mogleg.
- Innmarksbeite er innmarksareal som kan nyttast som beite, men som ikkje kan haustast maskinelt. Minst 50 % av arealet skal vere dekt av grasartar.
- **Dyrkbar jord** er areal som ved oppdyrking kan settast i slik stand at det vil oppfylle krava til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.
- For dyrkbar jord skal det ikkje takast omsyn til om det for tida er ulønsamt å dyrke opp jorda.

2.1 Har kommunen vedteke omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord i reguleringsplan etter plan- og bygningslova i 2020?

Gjeld reguleringsplanar som omfattar areal som ikkje tidlegare er regulert til andre formål enn landbruk.

Dersom areal som tidlegare er regulert til landbruk blir omregulert, skal dei takast med.

Areal i områderegulering skal ikkje rapporterast om det i planane er bestemmelse med krav om seinare detaljregulering. I så fall skal planen rapporterast det året detaljreguleringa blir vedteke.

Utviding av tidlegare vedtekne reguleringsplanar skal med, men berre det areal som ikkje tidlegare er regulert til andre formål enn landbruk.

Areal skal registrerast sjølv om det tidlegare er sett av til andre formål enn LNRF i kommune(del)plan

Ja Nei

2.2 Oppgi areal av dyrka og dyrkbar jord som er vedtatt omdisponert i reguleringsplan i 2020. Alle aktuelle reguleringsformål skal takast med i skjemaet

Araela gis opp med ein desimal.

	Dyrka jord, dekar, 1 desimal	Dyrkbar jord, dekar, 1 desimal
Busetnad	____	____
Fritidsbusetnad	____	____
Næringsbygg/verksemd	____	____
Offentleg eller privat tenesteyting	____	____
Andre bygg og anlegg	____	____
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	____	____
Grønstruktur	____	____
Golfbane	____	____
Forsvaret	____	____
LNFR der landbruk er utelukka	____	____
LNFR spreidd utbygging (busetnad, fritids- eller næringsbygg)	____	____
Bruk og vern av sjø og vassdrag	____	____
Kombinasjonar av hovudformål	____	____
I alt	____	____

2.3 Er areal av dyrka og dyrkbar jord som tidlegare er regulert til anna formål enn LNFR blitt tilbakeført til LNFR-formål?

Ja Nei

2.4 Oppgi areal av dyrka og dyrkbar jord som tidlegare er regulert til anna formål, men som nå er tilbakeført til LNFR-formål:

	Dekar
Dyrka jord	____
Dyrkbar jord	____
I alt	____

3 Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordlova § 9

Omfattar også omdisponering som følgje av vedtak om deling etter jordlova § 12.

Kart og hjelpemiddel for berekning av areal av dyrka og dyrkbar jord finn ein i Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIOs) kartportal [Kilden](#) under Verktøy/Arealberegning Kostra

- **Dyrka jord** omfattar fulldyrka jord (ARTYPE 21), overflatedyrka jord (ARTYPE 22) og innmarksbeite (ARTYPE 23).
- Fulldyrka jord er areal som er dyrka til vanleg pløvedjupn, og som kan nyttast til åkervekstar eller til eng som kan fornyast ved pløying.
- Overflatedyrka jord er areal som for det meste er rydda og jamna i overflata, slik at maskinell hausting er mogleg.
- Innmarksbeite er innmarksareal som kan nyttast som beite, men som ikkje kan haustast maskinelt. Minst 50 % av arealet skal vere dekt av grasartar.
- **Dyrkbar jord** er areal som ved oppdyrking kan settast i slik stand at det vil oppfylle krava til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord.
- For dyrkbar jord skal det ikkje takast omsyn til om det for tida er ulønsamt å dyrke opp jorda.

3.1 Har kommunen behandla søknader om omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord etter jordlova § 9 i 2020?

Ta også med frådelingar etter jordlova § 12 som inneber omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord.

Ja Nei

3.2 Oppgi talet på søknader behandla etter jordlova § 9 i 2020, etter resultat (vedtak):

	Tal søknader
Søknader innvilga, heilt eller delvis	____
Søknader avslått	____
Søknader i alt	____

3.3 Oppgi areal av dyrka og dyrkbar jord som er godkjent omdisponert i 2020 etter jordlova:

Dersom det i 2020 blir søkt på nytt for areal som tidlegare er godkjent omdisponert, skal ein berre gi opp ei eventuell utviding av arealet.

Araela gis opp med ein desimal.

	Dyrka jord, dekar, 1 desimal	Dyrkbar jord, dekar, 1 desimal
	____	____

Busetnad		
Fritidsbusetnad		
Næringsbygg/verksemd		
Offentleg eller privat tenesteyting		
Andre bygg og anlegg		
Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur		
Grønstruktur		
Golfbane		
Forsvaret		
Anna landbruksformål, t.d. tilleggsnæringar		
Skogplanting		
Bruk og vern av sjø og vassdrag		
I alt		

4 Nydyrking
Nydyrking er fulldyrking og overflatedyrking av jord. Gjenoppdyrking av jordbruksareal som har lege unytta i over 30 år, reknast som nydyrking.

4.1 Har kommunen behandla søknader om nydyrking etter jordlova §11 andre ledd, jf. forskrift om nydyrking, i 2020?
 Ja Nei

4.2 Oppgi talet på søknader behandla i 2020, etter resultat (vedtak):
Det er talet på søknader som skal gis opp i kolonne 1.

For søknader godkjente med vilkår kan det vere sett fleire vilkår i eit vedtak. Søknader godkjente med vilkår ut frå miljøomsyn skal spesifiserast nærmare i kolonnane 2 - 5.

Eksempel: Er ein søknad godkjent med vilkår ut frå omsynet til biologisk mangfald og landskapsbiletet, skal den teljast med i kolonnane 1, 2 og 4.

	1. Talet på søknader i alt	2. Talet på vilkår sett ut frå omsynet til biologisk mangfald	3. Talet på vilkår sett ut frå omsynet til kulturminne	4. Talet på vilkår sett ut frå omsynet til landskapsbiletet	5. Talet på vilkår sett ut frå omsynet til friluftsliv
Søknader godkjente utan vilkår					
Søknader godkjente med vilkår					
- av desse med redusert areal					
Søknader avslått					
Søknader i alt					

4.3 Oppgi omsøkt nydyrka areal i følge behandla søknader i 2020:
Dersom det i 2020 blei søkt på nytt for areal som tidlegare er godkjent nydyrka, skal ein berre gi opp ei eventuell utviding av arealet.

Avrund arealtala til næraste heile tal.

	Areal i alt, dekar	Areal som er registrert som A-område for biologisk mangfald, dekar	Areal som er registrert som B-område for biologisk mangfald, dekar
Omsøkt nydyrka areal i alt			
Godkjent nydyrka areal i alt			
Ikkje godkjent nydyrka areal			
Sum godkjent og ikkje godkjent nydyrka areal			

5 Deling av eigedom etter jordlova § 12

5.1 Har kommunen behandla søknader om deling av eigedom etter jordlova § 12 i 2020?
 Ja Nei

5.2 Oppgi talet på søknader behandla i 2020, etter resultat (vedtak):
Ein søknad kan omfatte frådelling av fleire tomter/areal. Dersom deling har ført til omdisponering av dyrka eller dyrkbar jord, skal det også rapporterast under punkt 3.

	Tal søknader
Søknader godkjente (heilt eller delvis) i alt	
Fordel dei innvilga søknadene etter formål:	
Søknader innvilga med formål tilleggsjord til anna landbrukseigedom	
Søknader innvilga med formål sjøvstendig eining	
Søknader innvilga av omsyn til busettinga i området etter § 12 fjerde ledd	
Talet på tillatingar som fører til at det oppstår ein ubygd ren skogeigedom ved frådellinga	
Talet på tillatingar som fører til at det oppstår ein eigedom med boligbygning som framleis kan nyttast til landbruksdrift, og der eigedomen er større enn 10 dekar, og der 35 dekar eller mindre er fulldyrka og overflatedyrka jord	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6 Driveplikt. Avgjersler i 2020, etter resultat (vedtak)
Eigar av jordbruksareal har driveplikt i tråd med jordlova § 8.

Kun vedtak etter nytt regelverk skal rapporterast her.

6.1 Har kommunen behandla søknader om varig fritak frå driveplikt etter jordlova § 8 a i 2020?
 Ja Nei

6.2 Oppgi talet på søknader behandla etter jordlova § 8 a i 2020, etter resultat (vedtak):

	Tal søknader
Søknader innvilga med varig fritak frå driveplikta	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6.3 Har kommunen gitt pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd i 2020, som følgje av brot på driveplikta?
 Ja Nei

6.4 Oppgi talet på vedtak om å gi pålegg etter jordlova § 8 tredje ledd i 2020 (som følgje av brot på driveplikta):
Misleghald av driveplikta etter tidlegare bestemmelser i konsesjonslova § 5 annet ledd og odelslova § 27 skal følgjast opp etter nye reglar i jordlova.

Talet på vedtak	

6.5 Oppgi talet på pålegg gitt i vedtak i spørsmål 6.4 etter type:

Tal

Pålegg om bortleige

Pålegg om skogplanting

Pålegg om tiltak av omsyn til kulturlandskapet

7 Konesjonslova. Rapportering for avgjersler i 2020

7.1 Har kommunen behandla søknader om konsesjon i medhald av konsesjonslova i 2020? Gjeld alle konsesjonssøknader unntatt saker der søker ikkje skal oppfylle buplikta ("slektskapskonsesjon" - rapporterast under spørsmål 7.5 og 7.6), og unntatt saker om nedsett konsesjonsgrense ("nullgrensesaker" - rapporterast under spørsmål 8)

 Ja Nei**7.2 Oppgi talet på søknader etter konsesjonslova behandla i 2020, etter resultat (vedtak):**Gjeld alle konsesjonssøknader, unntatt saker der søker ikkje skal oppfylle buplikta og unntatt "nullgrensesaker".

	Tal søknader	Tal søknader
Søknader innvilga utan vilkår i alt	____	
Søknader innvilga med vilkår gitt i medhald av konsesjonslova § 11	____	
Av desse:		
- Med vilkår om personleg buplikt		____
- Med vilkår om upersonleg buplikt		____
Søknader avslått	____	
Søknader i alt	____	

7.3 Konsesjon til aksjeselskap (AS/ASA) i 2020. Har nokon av konsesjonssakene i spørsmål 7.2 omhandla eigedomar med meir enn 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller meir enn 500 dekar produktiv skog, der aksjeselskap står som søker?

 Ja Nei**7.4 Oppgi talet på søknader om konsesjon frå aksjeselskap behandla i 2020, etter resultat (vedtak). Gjeld søknader der konsesjonseigedommen har meir enn 35 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller meir enn 500 dekar produktiv skog:**

	Antall
Søknader innvilga (med eller utan vilkår)	____
Søknader avslått	____
Søknader i alt	____

7.5 Har kommunen behandla søknader om konsesjon i medhald av konsesjonslova § 9 siste ledd ("slektskapskonsesjon") i 2020?

Frå 1.7.2009 er adgangen til å søkje om fritak frå lovbestemt buplikt falle bort. Nye reglar er innført, slik at den som ikkje skal busette seg på eigedommen må søkje konsesjon. Slike saker skal rapporterast her i spørsmål 7.5 og 7.6.

 Ja Nei**7.6 Oppgi talet på søknader etter konsesjonslova § 9 siste ledd ("slektskapskonsesjon") behandla i 2020, etter resultat (vedtak):**

Dette er saker der søker kunne overtatt konsesjonsfritt ved å busette seg på eigedommen, men dersom søker ikkje skal busette seg på eigedommen må vedkomande søkje om konsesjon.

	Tal søknader	Tal søknader
Søknader innvilga utan vilkår i alt	____	
Søknader innvilga med vilkår gitt i vedtak i medhald av konsesjonslova § 11	____	
Av desse:		
- Med vilkår om upersonleg buplikt		____
- Med vilkår om tilflytting på eit seinare tidspunkt		____
Søknader avslått	____	
Søknader i alt	____	

8 Søknader etter konsesjonslova i samband med nedsett konsesjonsgrense "nullgrensesaker"**8.1 Har kommunen innført forskrift om nedsett konsesjonsgrense ("nullgrense") etter konsesjonslova § 7?** Ja Nei**8.2 Har kommunen behandla søknader etter konsesjonslova § 7 ("nullgrensesaker") i 2020?**

Saker egenerklærte som konsesjonsfrie etter skjema LDIR-356 skal ikkje rapporterast.

 Ja Nei**8.3 Oppgi talet på søknader avgjort i 2020 etter konsesjonslova § 7 etter resultat (vedtak):**

Gjeld alle kommunar med forskrift etter konsesjonslova § 7.

	Tal søknader
Søknader godkjente i alt	____
Søknader avslått	____
Søknader i alt	____

8.4 Har kommunen innført forskrift etter konsesjonslova § 7 som set slektskapsunntaket i konsesjonslova § 5 første ledd nr. 1 ut av kraft? Ja Nei**8.5 Har kommunen i 2020 behandla søknader under spørsmål 8.3 som gjeld nær slekt?** Ja Nei**8.6 Oppgi kor mange søknader under spørsmål 8.3 som gjeld nær slekt**

Gjeld berre kommunar som har sett konsesjonslova § 5 første ledd nr. 1 (slektskapsunntaket) ut av kraft ved forskrift.

	Tal søknader
Søknader innvilga	____
Søknader avslått	____
Søknader i alt	____

9 Merknader

Dette er eit ope felt som kan nyttast til eventuelle kommentarar om ting som er uklære, kva for opplysningar som er henta inn, omfang eller utforming av skjema o.l., som kan vere med på å gjere skjema og spørsmål betre

